

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-masteropleiding
Leren en Innoveren
deeltijd

Fontys Hogescholen

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-masteropleiding
Leren en Innoveren
deeltijd

Fontys Hogescholen

CROHO nr. 44135

Hobéon Certificering

Datum

10 oktober 2013

Auditteam

Drs. R.B. van der Herberg

Dr. D.M.A. Sluijsmans

Prof. Dr. P.W.M. Mahieu

S. van de Griendt

Secretaris

G.C. Versluis

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	27
6.	AANBEVELINGEN	29
BIJLAGE I	Scoretabel	31
BIJLAGE II	Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	33
BIJLAGE III	Schematisch overzicht opleidingsprogramma	43
BIJLAGE IV	Programma, werkwijze en beslisregels	45
BIJLAGE V	Lijst geraadpleegde documenten	49
BIJLAGE VI	Overzicht auditteam	51

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Fontys Hogescholen
status instelling	bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Instellingstoets heeft in voorjaar 2013 plaatsgevonden. Uitslag ten tijde van de audit nog niet bekend.
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Master Leren en Innoveren
registratienummer croho	44135
domein/sector croho	Educatie
oriëntatie opleiding	hbo
niveau opleiding	master
graad en titel	MLI; Master Leren en Innoveren
aantal studiepunten (ec's)	60
afstudeerrichtingen	nvt
onderwijsvorm ¹	competentiegericht
locatie	Eindhoven
variant	deeltijd
relevant lectoraat	Lectoraat 'Leren & Innoveren'
datum audit / opleidingsbeoordeling	13 mei 2013

¹ Hieronder worden bijvoorbeeld verstaan: afstandsonderwijs, werkplekgerelateerd onderwijs, flexibel onderwijs, competentiegericht onderwijs of onderwijs voor excellente studenten.

Basisgegevens **hbo-masteropleiding**, deeltijd ²

instroom (aantal)	2009	2010	2011	2012
▪ deeltijd	10	12	31	43
rendement (percentage) ³	2009		2010	2011
▪ deeltijd	4		7	nmb
Docenten (aantal + fte)	aantal		Fte	
▪ deeltijd	13		2,5	
Opleidingsniveau docenten (percentage) ⁴	Bachelor	Master	PhD.	
▪ deeltijd	-	8, waarvan er 3 in een promotietraject zitten	5	
docent-student ratio ⁵				
▪ deeltijd	1:28			
contacturen (aantal) ⁶	1 ^e jaar	2 ^e jaar		
▪ deeltijd	Zie onderstaand schema	Zie onderstaand schema		

		EC	SBU	Contacttijd in lesuren	Zelfstudie	studiebegeleiding
Jaar 1	0-fase	-	40	24	15,5	1,5 uur (3 verplichte bijeenkomsten van 30 minuten)
	LA 1	10	280	54	225,5	
	LA 2	10	280	57	222,5	
	LA 5 -I	7,5	210	33	177	
Jaar 2	LA 3	10	280	54	225,5	1,5 uur (3 verplichte bijeenkomsten van 30 minuten)
	LA 4	10	280	54	225,5	
	LA 5- II	7,5	210	30	180	
	I-fase	5	100	30	69,5	
totaal		60	1680	336	1341	3 uur

² Bron: Basisgegevens opleidingsbeoordeling 'Indicatoren en definities', Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, 11 september 2012

³ Het aandeel van het totaal masterstudenten dat het masterdiploma haalt in de nominale studieduur+ één jaar, zo mogelijk van de laatste drie cohorten

⁴ Het aandeel docenten (onderwijzend personeel) met een hbo, master en PhD in het totaal aantal docenten (onderwijzend personeel).

⁵ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

⁶ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

2. SAMENVATTING

De opleiding hbo-master Leren en Innoveren (MLI) is gericht op de leraar die expertleraar wil worden in het onderwijs, in en rondom de klas. De afgestudeerde van deze opleiding kan op een verantwoorde wijze zowel eenvoudige als complexe vernieuwingen initiëren, uitvoeren, begeleiden en evalueren. Hij heeft als expertleraar een onderzoekende houding en is in staat theoretische concepten in de eigen praktijk toe te passen en kritisch op het eigen handelen en dat van collega's te reflecteren.

1. Beoogde eindkwalificaties: voldoende

De opleiding hanteert een concreet uitgewerkte set van prestatie-indicatoren gekoppeld aan de zeven landelijke SBL-competenties opgesteld door de Stichting Beroepskwaliteit Leraren (SBL) en de vier beroepsrollen 'excellente leraar', 'ondernemende ontwikkelaar', 'begeleider en gesprekspartner van collega's' en 'reflective practitioner', die in samenspraak met het beroepenveld zijn vastgesteld.

Met vakgenoten waaronder de andere MLI-opleidingen via het Landelijk MLI-overleg en dan met name met de opleiding MLI van Hogeschool Rotterdam en met het werkveld via onder andere de veldkring, de studenten, de werkbezoeken aan scholen, de inspiratiedagen en de gastdocenten, heeft de opleiding frequent contact.

De opleiding heeft de prestatie-indicatoren (PI's) aantoonbaar op masterniveau geformuleerd en in de uitwerking een duidelijke link gemaakt met de kennisbasis van de opleiding MLI. Dat de onderzoekscomponent is terug te vinden in de PI's behorend bij alle competenties én alle vier de beroepsrollen, acht het auditteam belangrijk, omdat het ontwikkelen van een onderzoekende houding zo'n centrale rol heeft in een opleiding Leren en Innoveren. De opleiding verwoordt dat zelf als volgt: "een afgestudeerde masterleraar moet excelleren, innoveren, coachen en reflecteren op een wijze die nieuwe inzichten in het vak toepasbaar maken en hij moet vakinhoudelijke ontwikkeling stimuleren".

De innovatieve dimensie van de opleiding kan nog explicieter en op een hoger abstractieniveau worden uitgewerkt in eindcompetenties, daar innoveren geen nadrukkelijk onderdeel uitmaakt van de SBL-competenties. Doel is dat deze uitwerking het programma stuurt. De opleiding heeft het aspect innoveren al wel uitgewerkt in een reeks van PI's.

De opleiding heeft aangetoond dat zij ook over de internationale dimensie van de competenties heeft nagedacht. Elementen van internationale leidende concepten zijn al terug te vinden in de prestatie-indicatoren. Het is goed, dat de opleiding de internationale dimensie verder gaat uitwerken in het programma en in de eindkwalificaties in termen van doel, afbakening en richting.

Om deze reden en omdat het belangrijk is dat de innovatieve dimensie nog explicieter uitgewerkt kan worden, komt het auditteam tot een oordeel 'voldoende' voor deze standaard.

2. Onderwijsleeromgeving: goed

Het auditteam is gecharmeerd van de opzet van het praktijkgerichte programma met de vier leerarrangementen 'zin in leren', 'uitdagend ontwerpen', 'initiëren en begeleiden van onderwijsvernieuwingen', 'de maatschappelijke context van het onderwijs' en het vijfde leerarrangement 'praktijkgericht onderzoek' dat de opleiding heeft gezuiverd met de andere leerarrangementen. De opstartfase en afronding van de masteropleiding worden ondersteund door het leerarrangement O&I (oriëntatie & integratie), waarin gewerkt wordt aan de rolontwikkeling van de masterstudent. Dit proces wordt met ingang van 2012-2013 in de integratiefase afgesloten met een beeldverslag.

Tevens waardeert het auditteam de feedbackcultuur: er is veel aandacht voor feedback-feedup-feedforward om de competenties te ontwikkelen en te versterken.

Dit samenhangende programma met een opbouw in complexiteit op inhoud en toepassing in de beroepspraktijk, stelt de studenten in staat hun competenties op masterniveau te ontwikkelen. De prestatie-indicatoren komen in meerdere leerarrangementen terug en worden steeds vanuit een andere invalshoek bekeken.

Bij het auditteam ontstond tijdens de audit het beeld van een betrokken en professioneel opererend team. De docenten zorgen in nauw overleg met elkaar voor samenhang in het aanbod en voor afstemming over de ontwikkeling van de studenten.

Alle docenten hebben een masteropleiding, een vijftal docenten is gepromoveerd en drie docenten zitten in een promotietraject. Alle docenten hebben ervaring met het doen van onderzoek en kunnen studenten daarin goed begeleiden. De competentie 'innoveren' kan in de breedte van het docententeam worden versterkt. Het management deelt dit oordeel en gaat dit aspect versterken.

Studenten zijn tevreden tot zeer tevreden over de docenten.

Het auditteam acht het een goede zaak dat er in dit masterprogramma veel aandacht is voor onderzoek. In leerarrangement A 5 leren de studenten aantoonbaar vaardigheden, die zij direct kunnen toepassen in de opdrachten van de andere leerarrangementen en in het uitvoeren van het praktijkgerichte onderzoek in de eigen school.

Ook innovatie komt in bijna alle leerarrangementen in meer of mindere mate aan de orde.

De studenten krijgen gedurende de opleiding ook voldoende mogelijkheden hun kennis verder te ontwikkelen, uit te breiden en te verdiepen. In ieder leerarrangement komt nieuwe theoretische kennis aan bod, die de studenten vervolgens moeten toepassen in de eigen praktijk aan de hand van specifieke opdrachten.

Het auditteam is van oordeel, dat de kennisbasis met de bijbehorende literatuurlijst relevant, actueel en op masterniveau is.

De internationale component in het programma zal de opleiding gaan uitbreiden. Het auditteam onderschrijft het belang hiervan.

De verschillende werkvormen die de opleiding gebruikt zoals reflectieopdrachten, verwerkingsopdrachten, onderzoek, hoorcolleges, theorieopdrachten/literatuurstudie, (poster)presentaties, intervisie, passen bij de verschillende leerarrangementen. Door de wisselende samenstelling van de groepen, kunnen de studenten ook veel van elkaar leren.

Studiebegeleiding speelt in de opleiding een prominente rol. De opleiding volgt elke student nauwgezet in zijn ontwikkeling en stuurt daar waar nodig is, bij. Dat elke docent elke student op zijn eigen niveau uitdaagt en hem stimuleert tot het zetten van volgende, hogere stappen, acht het auditteam een sterk punt.

Studenten, alumni en werkveld zijn zeer tevreden over het programma.

Het auditteam komt tot een oordeel 'goed' voor deze standaard.

3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties: voldoende

De opleiding gaat uit van het principe van het zogenoemde 'assessment for learning' - het ontwikkelingsgericht toetsen - waarbij de docenten naast de summatieve toetsing regelmatig momenten in hun lessen inbouwen voor feedback, feedup en feedforward. Dit principe spreekt het auditteam aan.

De opleiding toetst en beoordeelt op een valide, betrouwbare en inzichtelijke wijze en past daarbij het zogenoemde 'meer-ogenprincipe' regelmatig toe.

Het initiatief om met docenten van de opleiding MLI van Hogeschool Rotterdam uit te wisselen over het niveau van studentproducten, criteria en beoordelingen acht het auditteam een geschikte aanvulling op wat de opleiding intern al onderneemt op dit terrein. De sinds 2012-2013 opgerichte toetscommissie speelt - in opdracht van de examencommissie - in de borging van de kwaliteit van de toetsen een duidelijke rol.

Het auditteam is op grond van eigen waarneming van oordeel, dat de afgestudeerden in hun onderzoeksverslagen en artikelen hebben aangetoond, dat zij het masterniveau hebben bereikt. De theoretische onderbouwing was in orde. Wel zouden de studenten in verhouding meer aandacht in het verslag/artikel mogen besteden aan het tweede deel van het onderzoek: de ontwerpfase. Nu beslaat de beschrijving van het theoretisch onderzoek een relatief groot deel van het geheel en is de consistentie met de gevolgde methoden, resultaten en conclusies niet altijd helder of mager uitgewerkt. Tevens zou de student meer innovatieve elementen mogen betrekken in de onderwerpkeuze en zijn onderzoek. De onderzoeken die de studenten nu uitvoeren gaan veelal over de 'sterke leraar' voor de klas of in de school.

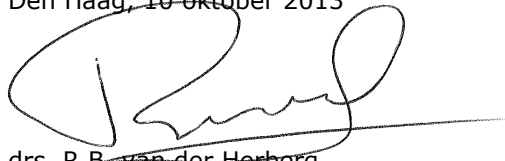
Het auditteam acht het met ingang van 2012-2013 afronden van de opleiding met een integratiefase en het toetsen van de student op zijn rolontwikkeling aan de hand van zijn beeldverslag, een waardevolle aanvulling op het beoordelen van het gerealiseerde niveau.

Omdat het auditteam zowel het toetsen en beoordelen als het gerealiseerd niveau als voldoende beoordeelt, komt het auditteam voor deze standaard tot het oordeel 'voldoende'.

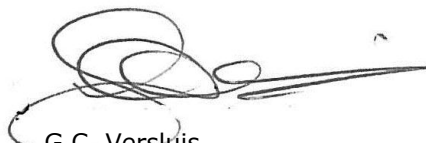
Algemene conclusie: voldoende

De opleiding heeft aantoonbaar basiskwaliteit en steekt daar op bepaalde punten bovenuit. Omdat er nog wel enkele aandachtspunten zijn en het toetsen en beoordelen en het gerealiseerd niveau met een voldoende zijn beoordeeld, komt het auditteam, mede op basis van de beslisregels van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) tot het eindoordeel 'voldoende' voor deze opleiding.

Den Haag, 10 oktober 2013

drs. R.B. van der Herberg,
voorzitter

G.C. Versluis,
secretaris

3. INLEIDING

De hbo-master Leren en Innoveren (MLI) vormt samen met de Fontys Pabo's, de hbo-bachelor Pedagogisch Management Kinderopvang (PMK) en de hbo-master Leadership in Education (MLE) sinds februari 2012 één hogeschool: Fontys Hogeschool Kind en Educatie (FHK&E). Aan FHK&E is het lectoraat Leren & Innoveren verbonden, waarin drie lectoren actief zijn. FHK&E heeft vijf opleidingslocaties. Op de locatie Eindhoven worden de opleidingen MLI, MLE en Pabo Eindhoven aangeboden.

Aan het hoofd van de opleiding staan twee lectoren/academic directors. Zij zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit en de inhoud van het onderwijs en het toetsen en beoordelen.

De opleiding is gericht op de leraar die expertleraar wil worden in het onderwijs, in en rondom de klas. In de opleiding zijn de nieuwste inzichten op het gebied van leren en innoveren samengebracht in de context van de werkomgeving van de leraar. De afgestudeerde masterstudent Leren en Innoveren kan op een verantwoorde wijze zowel eenvoudige als complexe vernieuwingen initiëren, uitvoeren, begeleiden en evalueren. Hij heeft als expertleraar een onderzoekende houding en is in staat theoretische concepten in de eigen praktijk toe te passen en kritisch op het eigen handelen en dat van collega's te reflecteren.

Aanvankelijk is de opleiding gestart met een relatief homogene groep van studenten, afkomstig uit het primair onderwijs. Voor leerkrachten in het basisonderwijs was in het verleden alleen promotie mogelijk door schoolleider te worden. Met de opleiding MLI kunnen leerkrachten zich nu ook op andere manieren onderscheiden en is het voor basisscholen als professionele leergemeenschap niet langer nodig externe deskundigen in te huren voor specifieke rollen en taken.

Vanwege de geringe instroom vanuit het primair onderwijs en de interesse vanuit andere onderwijssectoren om deel te nemen aan MLI, is in afstemming met de opleiding MLI van Hogeschool Rotterdam vanaf september 2010 ook instroom mogelijk van onderwijsprofessionals met een diploma van een educatieve bacheloropleiding (hbo en wo) uit alle onderwijssectoren (po, vo, so, mbo, hbo). Deze verbreding van de opleiding heeft geleid tot een groeiende en meer heterogene instroom van studenten.

Het tweejarige deeltijdprogramma omvat 60 EC en wordt op één middag/avond per week aangeboden. Er zijn plannen binnen de opleiding om ook op een andere dag in de week lessen aan te gaan bieden om aldus de flexibiliteit in het programma voor de studenten te vergroten.

Sinds de vorige visitatie 2008

De opleiding is in september 2009 van start gegaan na het positieve advies van de NVAO naar aanleiding van de toets nieuwe opleiding (TNO) in 2008.

Vanaf de start heeft de opleiding voortdurend gewerkt aan verbetering van de kwaliteit.

In de periode 2009-2012 was de focus vooral gericht op ontwikkeling en eerste uitvoering van het programma. Hierover voerde de opleiding ook overleg met de opleiding MLI van Hogeschool Rotterdam, waarmee zij sinds de toets nieuwe opleiding nauw samenwerkt.

Met name de volgende aspecten hebben de afgelopen jaren aandacht gekregen en zullen in de komende periode nog de aandacht vragen van de opleiding:

- *Bijstelling van opleidingsdoelstellingen* - De eindkwalificaties zijn bijgesteld, nu de eerste uitvoeringsronde van het onderwijs is afgerond. Het grote aantal prestatie-indicatoren is al teruggebracht;

- *Verbreiding van de doelgroep* - Vanaf september 2010 is de doelgroep verbreed naar onderwijsprofessionals uit alle onderwijssectoren;
- *Versteviging van de internationale component en beroepsrollen in het curriculum* - De internationale component is aanwezig, maar dient nog verder verstevigd te worden. Er is in de loop van de afgelopen jaren al een toename van internationale activiteiten waar te nemen in het programma.
Recent is de opleiding gestart met een andere vorm van toetsing bij het gebruik van beroepsrollen in de oriëntatie- en integratiefase en in de studiebegeleiding;
- *Uitbreiding docentencorps* - Door de groei van de instroom in de opleiding is het docentteam steeds verder uitgebreid, is het opleidingscoördinatorschap zwaarder aangezet en is er per september 2012 een toetscommissie ingesteld. Bij de aanname van nieuwe docenten is gezocht naar experts die ook ervaring hebben in andere sectoren dan het primair onderwijs.

In onderliggend rapport zal het auditteam bij de verschillende standaarden zijn bevindingen beschrijven met betrekking tot de bovengenoemde punten.

4. OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie betreft geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor-master) en oriëntatie (hbo-wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

Beoogde eindkwalificaties

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding bij haar start in 2009 gebruik heeft gemaakt van de SBL-competenties als referentiekader. Deze zeven competenties zijn opgesteld door de Stichting Beroepskwaliteit Leraren (SBL) en overig onderwijspersoneel en zijn wettelijk verankerd in de wet BIO (beroepen in onderwijs). Het opstellen van deze competenties is in afstemming met de beroepsgroep gebeurd.

Alle lerarenopleidingen en Master Leren en Innoveren (MLI)-opleidingen in Nederland hanteren deze SBL-competenties als uitgangspunt voor de eindkwalificaties.

Opleidingsprofiel

De opleiding heeft bij aanvang de zeven SBL-competenties geoperationaliseerd in specifieke prestatie-indicatoren (PI's). Daarbij heeft zij gebruikgemaakt van een viertal beroepsrollen aangezien deze het functioneren van de professional op masterniveau beschrijven.

De vier beroepsrollen voor MLI zijn in samenspraak met het beroepenveld opgesteld:

- excellente leraar;
- ondernemende ontwikkelaar;
- begeleider en gesprekspartner van collega's;
- reflective practitioner.

In een schema heeft de opleiding vastgelegd welke beroepsrollen met welke SBL-competenties corresponderen. Zo is bijvoorbeeld de SBL-competentie 'interpersoonlijk competent' terug te vinden in PI's bij alle vier de beroepsrollen en zijn de SBL-competenties 'pedagogisch en didactisch competent' uitgewerkt in de PI's van de beroepsrollen 'excellente leraar' en 'ondernemende ontwikkelaar'.

(Zie over de PI's verder onder standaard 2 en voor het schematisch overzicht van de SBL-competenties, de koppeling aan de beroepsrollen en de uitwerking in prestatie-indicatoren bijlage II.)

Tijdens de audit is uitgebreid stilgestaan bij het onderwerp 'innovatie', omdat het LEREN meer vertegenwoordigd leek te zijn in de opleiding dan het INNOVEREN.

Het auditteam stelt vast dat innovatie geen nadrukkelijk onderdeel uitmaakt van de SBL-competenties. Elementen als verander- en organisatiemanagement, creatief denken en werken op meso- en macroniveau zitten onvoldoende in deze SBL-competenties. Weliswaar heeft de opleiding het aspect innoveren uitgewerkt in een reeks van PI's, maar het auditteam mist een uitwerking op hoger abstractieniveau in eindkwalificaties/competenties, die de uitwerking in het programma stuurt.

Het is aan de opleiding dit aspect nu nader uit te werken. Dat voor de opleiding de basis voor het INNOVEREN in de visie op het LEREN verankerd ligt, acht het auditteam een passend uitgangspunt.

Het is ook van belang dat er binnen de opleiding voldoende docenten zijn met affiniteit met innovatie. Het is het auditteam tijdens de audit opgevallen dat de competentie 'innovatie' in de CV's van het kernteam nog weinig aanwezig is. Uit het gesprek met het management kwam naar voren, dat dit ook voor het management een aandachtspunt is: "Wij streven naar docenten die een voorbeeld zijn voor de studenten, uitdagend onderwijs geven, kunnen innoveren en studenten daartoe kunnen inspireren. Dat lukt vaak wel, maar nog niet altijd. Dat willen wij versterken en professionaliseren. We willen stoppen met het aantrekken van docenten die 'meer van hetzelfde' in huis hebben. (Zie hierover ook standaard 2.) Het auditteam acht dit in verband met bovengenoemde een goed voornemen.

Borging masterniveau en oriëntatie van de beoogde eindkwalificaties

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding bij de uitwerking van de SBL-competenties de PI's heeft gespecificeerd voor het masterniveau met een toespitsing op de domeinen leren en innoveren en de PI's heeft gekoppeld aan de Dublin Descriptoren voor het masterniveau. Voorbeelden hiervan zijn:

- kennis en inzicht:

PI 1.6: Je brengt goed beargumenteerde en gemotiveerde visies, motieven, opvattingen en keuzes duidelijk en ondubbelzinnig over aan diverse betrokkenen;

PI 2.3: Je stelt je constructief kritisch op t.o.v. verschillende pedagogisch en leerpsychologische theorieën, empirie en andere theoretische invalshoeken.

- Oordeelsvorming

PI 7.7: Je hebt een constructief kritische instelling ten aanzien van theorieën en bevindingen uit eerder (wetenschappelijk) onderzoek;

PI 7.13: Je verbindt resultaten van onderzoek aan de onderwijspraktijk en vertaalt deze naar consequenties voor beleid; gebruikt onderzoeksresultaten om onderwijsontwikkelingen binnen de eigen onderwijsinstelling te voorzien van nieuwe richtingen en formuleert handzame en uitvoerbare (beleids)aanbevelingen.

In de opleiding zijn de oriëntatie en het niveau van de masteropleiding sterk met elkaar verweven. De opleiding stelt, dat een afgestudeerde masterleraar moet excelleren, innoveren, coachen en reflecteren op een wijze die nieuwe inzichten in het vak toepasbaar maken en hij moet vakinhoudelijke ontwikkeling stimuleren. Het ontwikkelen van het onderzoekend vermogen van de student staat daarom centraal in de opleiding. Door het toepassingsgerichte karakter van het onderzoek dat de opleiding de studenten laat uitvoeren, onderscheidt zij zich van een wo-masteropleiding.

Het auditteam constateert, dat de onderzoeksdimensie duidelijk aanwezig is in de eindkwalificaties/competenties.

(Zie hierover verder onder het kopje 'onderzoeksdimensie'.)

Body of Knowledge

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding in de PI's een duidelijk omschrijving of verwijzing heeft opgenomen naar kenniselementen die zijn vastgelegd in de kennisbasis van de leerarrangementen van de opleiding. Voorbeelden hiervan zijn:

PI 1.13: je neemt actief deel aan discussies met betrekking tot leren & innoveren, pedagogische, leerpsychologische en onderwijsvernieuingsvraagstukken⁷ op het gebied van de beroepsuitoefening;

PI 5.3: Je beargumenteert je visie op het veranderproces aan de hand van kennis van de organisatiekunde, verandermanagement en leertheorieën voor (school)organisaties.

⁷ De onderstreepte termen vormen een link naar de kennisbasis; de theoretische onderlegging van de opleiding.

Deze kennisbasis is voor de studenten verder inzichtelijk gemaakt in de studiegids en in de literatuurlijst. (Zie hierover verder onder standaard 2.).

Onderzoeksdimensie

Het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek sluit aan bij de zevende SBL-competentie 'reflectie en ontwikkeling'. In de PI's behorend bij alle competenties én alle vier de beroepsrollen, is de onderzoekscomponent aantoonbaar terug te vinden. De opleiding heeft de onderzoekscompetentie een toepassingsgericht karakter gegeven: het onderzoek staat ten dienste van het uitvoeren van het beroep, is niet primair gericht op kennisontwikkeling, maar op verbetering van de onderwijskwaliteit en ondersteunende innovaties.

In het curriculum is een apart leerarrangement 'praktijkgericht onderzoek' opgenomen, dat in de twee studie jaren 'gezwaluwstaart' met de andere leerarrangementen aan bod komt. (Zie hierover meer onder standaard 2.)

Internationale dimensie

Bij het uitwerken van de prestatie-indicatoren heeft de opleiding ook gekeken naar een aantal internationaal leidende theoretische concepten zoals het werken vanuit evidence based practice, het opbrengstgericht werken of data driven teaching, het werken in learning communities of communities of practice.

Voorbeelden van koppeling van internationale standaarden aan beroepsrollen en prestatie-indicatoren (PI's):

Evidence based practice	reflective practitioner	PI 7.10: Je interpreteert de onderzoeksresultaten en kan deze in een bredere (onderzoeks)traditie plaatsen, verbindt de resultaten van onderzoek met bevindingen uit ander (nationaal en internationaal) onderzoek uit verschillende disciplines en destilleert conclusies.
Opbrengst gericht werken	ondernemende ontwikkelaar	PI 2.4: Je toont analytisch vermogen, combineert op beargumenteerde wijze inzichten uit verschillende leerpsychologische theorieën, empirie en goede praktijkvoorbeelden en vertaalt deze naar concrete mogelijkheden voor onderwijsontwikkeling binnen je eigen onderwijsinstelling.

Het auditteam heeft ook tijdens de audit geconstateerd, dat de opleiding aansluiting zoekt bij internationale ontwikkelingen/trends. De opleiding heeft een activiteitenplan opgesteld aan de hand van de notitie van Fontys Hogeschool Kind & Educatie 'Visie op internationalisering FHK&E'. De opleiding wil dat internationalisering in het teken komt te staan van internationale contacten van MLI-studenten, docentontwikkeling/ docentprofessionalisering, samenwerking ten aanzien (internationale) onderzoeksprojecten en aansluiting bij relevante internationale kennisnetwerken met aandachtsgebieden als effectieve scholen, opbrengstgericht werken, uitwisseling kennisnetwerkstructuur.

Het auditteam stimuleert de opleiding gevolg te geven aan de plannen die er zijn op het terrein van internationalisering en deze conform haar eigen plan ook verder uit te werken in de eindkwalificaties in termen van doel, afbakening en richting.

Contacten met het werkveld en partneropleidingen

Voor de start van de ontwikkeling van de opleiding is een onderzoek uitgevoerd binnen het werkveld dat tot doel had inzicht te verwerven in de mate van behoefte aan een opleiding als MLI voor professionaliseringstrajecten voor leraren/docenten en het doorontwikkelen van docenten tot masterdocenten in nieuwe en/of aangepaste werkzaamheden. Toen bleek dat er inderdaad behoefte was aan een dergelijke opleiding, is de opleiding MLI verder uitgewerkt.

De opleiding heeft na haar start in 2009 het contact met het werkveld verder verstevigd o.a. via de studenten die in de scholen werken, via de bezoeken die de docenten van Fontys aan de werkplekken brachten en via de gastdocenten die de opleiding regelmatig inzet. Recent is ook een formeel overleg met het werkveld in de vorm van een veldkring gestart. Deze veldkring is sinds januari 2013 al enige malen bijeen geweest en heeft daarbij o.a. gesproken over behoeften vanuit het veld in relatie tot de eindkwalificaties van de opleiding. In de veldkring hebben vertegenwoordigers vanuit het po, vo en mbo zitting.

Vanaf 2009 organiseert de opleiding jaarlijkse bijeenkomsten/inspiratiedagen voor de directie en teams van de scholen waar de studenten werken om kennis uit te wisselen en af te stemmen over de specifieke wensen/behoeften van opleidingslocatie zelf. Vanaf 2011 presenteren de studenten als onderdeel van hun opleiding tijdens deze dagen hun afstudeeronderzoek. Deelname aan deze dagen vindt voor iedere student gedurende zijn opleiding tweemaal plaats (eenmaal als deelnemer en eenmaal als presentator). Hiermee probeert de opleiding ook te bereiken dat scholen meer innovatief gaan denken over de eigen onderwijspraktijk.

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding met bovengenoemde vormen van contact borgt, dat zij goed kan inspelen op de behoeften vanuit het werkveld.

Met de vakgenoten heeft de opleiding contact in het landelijk overleg van de MLI-opleidingen. Daarnaast werkt de opleiding nauw samen met de opleiding MLI van Hogeschool Rotterdam. Zo is er o.a. overleg geweest over de verbreding van de instroomgroep en de reductie en aanscherping van de indicatoren. Ook organiseren de beide opleidingen jaarlijks een gezamenlijke studiedag. Recent hebben zij een blog geopend om de samenwerking te bestendigen en hebben een drietal collega's van de Hogeschool Rotterdam een peerreview bij de Fontys MLI uitgevoerd en vice versa.

Weging en Oordeel: voldoende

Het auditteam is positief over de wijze waarop de opleiding de beroepscompetenties heeft uitgewerkt in een concreet uitgewerkte set van PI's gekoppeld aan de zeven landelijke SBL-competenties en de vier beroepsrollen, die zij in samenspraak met het beroepenveld heeft vastgesteld. De PI's zijn aantoonbaar op masterniveau geformuleerd en in de uitwerking is een duidelijke link gemaakt met de kennisbasis van de opleiding MLI.

Het auditteam acht het belangrijk dat de onderzoekscomponent terug te vinden is in de PI's behorend bij alle competenties én alle vier de beroepsrollen, omdat het ontwikkelen van een onderzoekende houding zo'n centrale rol heeft in een opleiding Leren en Innoveren.

De innovatieve dimensie van de opleiding kan nog explicieter en op een hoger abstractieniveau worden uitgewerkt in eindcompetenties dan nu het geval is.

Elementen van internationale leidende concepten zijn al terug te vinden in de prestatie-indicatoren. Het is goed, dat de opleiding de internationale dimensie nu nog verder gaat uitwerken in het programma en in de eindcompetenties.

Om deze reden en omdat het belangrijk is dat de innovatieve dimensie nog explicieter uitgewerkt wordt, komt het auditteam tot een oordeel 'voldoende' voor deze standaard.

Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Inhoud en vormgeving programma

Koppeling competenties – programma

In het programma werkt de studenten aan de ontwikkeling van de beroepsrollen in een vijftal leerarrangementen (LA's). De prestatie-indicatoren (PI's) komen in meerdere LA's terug en worden steeds vanuit een andere invalshoek bekeken.

In de integratiefase aan het einde van de studie toont de student dat hij alle rollen en PI's beheerst.

Recent heeft de opleiding de PI's herzien om de hanteerbaarheid in de opleiding te vergroten, redundantie te voorkomen en de indicatoren meer 'SMART' te formuleren. De opleiding heeft daarbij in samenspraak met de opleiding MLI van Hogeschool Rotterdam het aantal PI's van 104 teruggebracht naar 58.

Opzet en inhoud van het programma

Het programma is opgebouwd uit de volgende leerarrangementen (LA's):

LA 1: zin in leren;

LA 2: uitdagend ontwerpen;

LA 3: initiëren en begeleiden van onderwijsvernieuwingen';

LA 4: de maatschappelijke context van het onderwijs;

LA 5: praktijkgericht onderzoek.

Uitgangspunt voor de LA's is de dagelijkse praktijk van de student met de problemen die daar spelen. De student leert in de opleiding te zorgen voor de ontwikkeling van het onderwijs en de docenten in zijn eigen school.

De vijf LA's worden voorafgegaan door een korte introductie op de opleiding waarin de vier rollen geïntroduceerd worden (Oriëntatie & Integratie). De studie wordt afgesloten met de integratiefase waarin rolontwikkeling centraal staat (LA Oriëntatie & Integratie).

LA5 is 'gezwaluwstaart' met de vier andere LA's en de beroepspraktijk. Dit houdt in dat dit leerarrangement gedurende de twee opleidingsjaren verweven is met de andere leerarrangementen.

(Zie voor de schematische weergave van het opleidingsprogramma bijlage II.)

In de LA's is sprake van een opbouw in complexiteit voor wat betreft de inhoud en de toepassing in de beroepscontext. Een voorbeeld hiervan is LA1 waarin de studenten ter afronding een literatuurreview moeten schrijven in de vorm van een paper. In de lessen besteden de docenten in eerste instantie aandacht aan een globale opzet van een academische paper en beoordelen de studenten voorbeelden van inleidingen. Daarna gaan de studenten zelf aan de slag met de opzet van hun paper. De studenten werken hieraan in groepen en krijgen ondersteuning van de docenten in de vorm van formatieve feedback. In de lessen van LA 5-I die hiermee 'gezwaluwstaart' zijn, krijgen de studenten ondersteuning bij het zoeken van literatuur, het gebruik van literatuurrichtlijnen en het formuleren van onderzoeksvragen.

In LA 5-II moet de student tot slot al het geleerde in voorgaande LA's zelfstandig kunnen toepassen bij het schrijven van zijn onderzoeksartikel.

De LA's vormen een samenhangend geheel. Allereerst via het hierboven al genoemde LA 5- I en II maar ook door de keuzen die de student zelf moeten maken door LA's samen te brengen. Zo kan een student zich bijvoorbeeld verdiepen in het onderwerp 'effectiviteit van het leesonderwijs'. In LA 1 oriënteert hij zich dan op de theorie, in LA 2 ontwerpt hij 'leesonderwijs', in LA 3 leert hij hoe hij zijn team kan meenemen in een innovatie op het gebied van leesonderwijs, initieert de nieuwe aanpak, begeleidt collega's en leert hij welke aanpakken er nog meer mogelijk zijn op basis van andere theorieën en in LA 5 doet hij onderzoek naar draagvlak in de eigen school en de manier waarop de leesonderwijsvernieuwing geïmplementeerd kan worden.

Tot slot toont de student aan het einde van zijn studie in de integratiefase aan hoe hij zich in de vier rollen heeft ontwikkeld. Dan komt al het geleerde bij elkaar.

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding het raamwerk van het programma met de LA's stevig heeft neergezet. Studenten kunnen door het programma te volgen, de vereiste mastercompetenties ontwikkelen.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de docenten die de verschillende LA's verzorgen bij voortduring met elkaar en met de studenten in gesprek zijn over de invulling en onderlinge afstemming van de LA's. Het auditteam onderschrijft het streven van de opleiding 'terug te gaan naar de school' en met het werkveld i.c. de veldkring het gesprek te voeren over de waarde van de producten die de studenten opleveren voor de onderwijspraktijk.

Kennisontwikkeling/Body of Knowledge

In ieder LA komt nieuwe theoretische kennis aan bod, die de studenten vervolgens moeten toepassen in de eigen praktijk aan de hand van specifieke opdrachten. Deze kennisbasis omvat achtereenvolgens onderwijs- en leerpsychologie (LA1), curriculumontwikkeling (LA2), innovatie- en verandermodellen (LA3) en onderwijssociologie (LA4). LA 5, het praktijkgericht onderzoek, betreft de onderzoekscyclus met de daarbij behorende vaardigheden.

De docenten die gekoppeld zijn aan de verschillende LA's bekijken/bespreken met elkaar de effectiviteit van de geboden literatuur. Waar nodig passen zij jaarlijks de kennisbasis en de daarbij behorende literatuurlijst aan, zodat deze actueel en op masterniveau blijft.

Het auditteam is van oordeel, dat de studenten hun kennis gedurende de opleiding voldoende verder kunnen ontwikkelen, uitbreiden en verdiepen. De kennisbasis met de bijbehorende literatuurlijst is relevant, actueel en op masterniveau.

Innovatie

Zoals al onder standaard 1 is beschreven, is er tijdens de audit uitgebreid stilgestaan bij het aspect 'innovatie'. De opleiding meldde dat innovatie in alle leerarrangementen in meer of mindere mate aan de orde komt, maar niet elk leerarrangement leent zich er even goed voor. Met name LA 2 'uitdagend ontwerpen' en LA 3 'begeleiden van vernieuwingen' gaan voornamelijk over innovatie.

In LA 2 wordt de eerste aanzet gegeven en moeten studenten onderwijsconcepten vergelijken en kijken hoe anderen het doen. Hier komen de begrippen 'flow' en 'creativiteit' aan bod en leren de studenten hoe ze het team kunnen aansturen.

In LA 3 krijgen de studenten veel verschillende (innovatie)theorieën aangeboden, die zij tegen elkaar moeten afzetten en waarin ze voor zichzelf duidelijke keuzen moeten maken.

In de skillslijn behorend bij LA 3 leren de studenten o.a. gesprekstechnieken in vernieuwingssituaties toe te passen.

In LA 4 'de maatschappelijke context van het onderwijs' komt innovatie aan de orde, wanneer het gaat om trends in het onderwijs en het zoeken naar creatieve oplossingen om het onderwijs beter aan te laten sluiten op deze ontwikkelingen.

Gedurende de opleiding staan er ook bezoeken bij innovatieve scholen geprogrammeerd (in LA4). Studenten organiseren schoolbezoeken bij elkaar en de opleiding haalt gastdocenten binnen om te vertellen over interessante, innovatieve ontwikkelingen.

De docenten die het auditteam sprak tijdens de audit, meldden dat studenten het lastig vinden creatief te denken. Ze zien daarbij grote verschillen tussen de studenten. De docenten dagen de studenten ieder op hun eigen niveau uit steeds 'een stap hoger' te gaan bij het uitwerken van de opdrachten en niet te kleine stapjes te maken.

Eén van de studenten die het auditteam sprak, meldde dat zij gestimuleerd werd haar opdracht niet uit te voeren op het niveau van 'het omgaan met de leerlingen', maar op het niveau van 'het ontwikkelen van het team'. Dat acht het auditteam een sterk punt van de docenten. Het docententeam maakt ook gebruik van de ideeën en kwaliteiten van de studenten zelf. Zo was een van de studenten door de docent van LA 2 uitgenodigd suggesties te geven voor het sterker inbedden van het creatief denken in dit leerarrangement.

Het auditteam constateert, dat de docenten bewust bezig zijn studenten aan te zetten tot innovatief denken. In de LA's 1 t/m 4 is dit aspect al aanwezig. Toch zou dit aspect nog versterkt kunnen worden in het uitvoeren van opdrachten en onderzoek. (Zie hierover verder onder standaard 3.)

Onderzoek

In LA 5- I en II doorloopt de student de hele onderzoeksproces en ontwikkelt hij verschillende kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeksvaardigheden. De training van de specifieke onderzoeksvaardigheden zoals literatuur zoeken, interviewen en observeren zijn op een zodanig moment geprogrammeerd dat de studenten deze vaardigheden na de training ook kan toepassen in de andere LA's.

In LA 5-I schrijven de studenten een onderzoeksvoorstel, waarbij zij een probleemanalyse opstellen, een theoretische verkenning doen van de onderzoeksthematiek en een plan van aanpak schrijven.

In LA 5-II schrijft de student op basis van het zelfstandig uitgevoerde praktijkonderzoek dat moet bijdragen aan de kwaliteit van de eigen school/het onderwijs, een onderzoeksartikel. Het onderzoek dat de studenten uitvoeren kan afhankelijk van het doel dat de student wil bereiken, verschillende vormen aannemen: zoals ontwerpgericht onderzoek of evaluatieonderzoek.

Het gebruikte theoretisch kader en de resultaten moeten de basis bieden om de vervolgstappen/ ontwikkelingsstappen te nemen in de eigen school.

De onderzoekspublicatie fungeert als proeve van bekwaamheid. Daarnaast schijft de student tijdens de integratiefase een praktijkpublicatie om zijn/haar kennis te delen met vakgenoten. (Zie daarover verder onder standaard 3.)

Het auditteam vindt het goed te zien, dat de opleiding de onderzoekslijn in LA 5 zo praktisch heeft ingericht. De studenten krijgen hierdoor voldoende mogelijkheden de benodigde onderzoeksvaardigheden te ontwikkelen.

Internationale dimensie in het programma

Vanaf de start van de opleiding is de internationale component vooral geborgd door het gebruik van internationale, Engelstalige vakliteratuur. In de afgelopen jaren zijn de internationaliseringsactiviteiten steeds verder toegenomen. Zo kregen studenten de mogelijkheid te participeren in een studiereis en conferentiebezoek en bezochten buitenlandse sprekers de opleiding.

Ten tijde van de audit was de opleiding bezig met de uitwerking van een activiteitenplan dat binnen het internationaliseringsbeleid van FHK&E past. Tijdens de gezamenlijke studiedagen heeft de opleiding haar ideeën over de vormgeving van internationalisering uitgewisseld met de collega's van Hogeschool Rotterdam.

Het auditteam adviseert de opleiding vooral voort te gaan op de ingeslagen weg. Het gebruik van Engelstalige bronnen bij het praktijkonderzoek in LA 5 acht het auditteam nog wel een aandachtspunt. Hoewel hiervoor geen vast norm is vastgesteld mag in een master opleiding een substantieel deel Engelstalige literatuur niet ontbreken, o.a. om aansluiting te hebben op internationale en onderzoekstrends. Studenten raadpleegden deze bronnen uit zichzelf vrij weinig, zo is het auditteam gebleken in de bestudeerde onderzoeksverslagen en artikelen.

Intake, aansluiting en instroom

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding duidelijke toegangseisen hanteert met betrekking tot vooropleiding, motivatie en geschiktheid van de werkring.

Tijdens de audit meldde het management dat zij geen tripartite-overeenkomst afsluit. Zij wil openstaan voor alle studenten die de opleiding willen volgen; ook wanneer een werkgever daarin geen of een mindere bijdrage aan kan leveren.

De student werkt gedurende de gehele opleiding aan diverse praktijkrelevante opdrachten. Aan het einde van de opleiding levert hij bijvoorbeeld een praktijkpublicatie op, waar het veld wat van kan leren. Elke student zal dus moeten zorgen, dat hij dat kan realiseren. Dit betekent dat een student in minder gunstige omstandigheden wellicht uit gaat zien naar een werkplek, waar men meer tot innovatie bereid is of dat hij een andere school benadert voor het mogen uitvoeren van onderzoek. Daarbij krijgt hij desgewenst ondersteuning vanuit de opleiding. De opleiding bespreekt deze randvoorwaarden al met de student in het intakegesprek.

Voordat de studenten worden toegelaten krijgen zij een capaciteitentest en een groeps-intakegesprek. Wanneer aspirant-studenten niet voldoen aan de vooropleidingseisen, komt daar nog een casustoets bij.

Het auditteam is op grond van bovenstaande van oordeel dat de opleiding zorgvuldig te werk gaat bij de toelating.

Met betrekking tot inhoud, denkniveau en onderzoeksvaardigheden sluit de opleiding bij de start aan bij het niveau van een bachelor. De student krijgt in de oriëntatiefase (LA O&I) de opdracht zijn startniveau te bepalen met betrekking tot zijn rolontwikkeling zodat hij richting kan gaan even aan zijn eigen leerproces in de daaropvolgende LA's in het eerste en tweede studiejaar. De student legt dit vast in een persoonlijke leeragenda (voorheen persoonlijk ontwikkelingsplan - POP). Die leeragenda kan voor iedere student verschillen.

Vormgeving van het programma en studeerbaarheid

De opleiding maakt gebruik van verschillende manieren van leren, variërend van leren in de opleiding, leren op de werkvloer, individueel leren, leren in groepen tot klassikaal leren.

De opleiding maakt daarbij gebruik van bij de aard van de LA's passende werkvormen en opdrachten, zoals reflectieopdrachten, verwerkingsopdrachten, excursie, onderzoek, hoorcolleges, theorieopdrachten/literatuurstudie, (poster)presentaties, reviews, werksessies met just-in-time feedback, leren via blogs, trainingen, flowrijke leerelementen, consultatiemomenten en intervisie.

De manier waarop de leergroepen zijn samengesteld, kan per leerarrangement en opdracht verschillen. De ene keer zitten studenten bij elkaar op basis van een gemeenschappelijk gekozen thema, een andere keer op basis van onderwijssector (bijvoorbeeld leerkrachten po) of een specifieke focus. De studenten die het auditteam sprak, waardeerden dit zeer. Ze leren veel van elkaar door hun verschil in achtergrond, werkplek, expertise en belangstelling. Eén van de studenten gaf als voorbeeld, dat zij als rekenspecialist een collega-student met rekenproblemen in haar school liet zien hoe zij zelf rekenproblemen aanpakt.

Het auditteam heeft geconstateerd dat studiebegeleiding een prominente rol speelt in de opleiding. De opleiding volgt elke student nauwgezet in zijn rolontwikkeling en stuurt daar waar nodig is bij.

Allereerst zorgt de studiebegeleider (SB-er) daarvoor, die de studenten begeleidt bij het opzetten en uitvoeren van hun leeragenda en het formuleren van de persoonlijke leerdoelen. De SB-er voert minimaal driemaal per jaar studievoortgangsgesprekken met de student en begeleidt de studenten in een leergemeenschap van 8-10 studenten. De SB-er stimuleert de studenten in deze groep om ook elkaar feedback te geven.

De opleiding hanteert in de begeleiding en bij het toetsen expliciet het model van 'assessment for learning' waarbij feedback, feedup en feedforward belangrijke elementen vormen: waar ben ik, hoe verder ik en welke activiteiten moet ik ondernemen om mijn doel te bereiken?

De expertdocenten die de verschillende LA's verzorgen geven inhoudelijke begeleiding.

Bij het afstudeeronderzoek krijgen de studenten begeleiding van de onderzoeksdocenten die LA-5 verzorgen.

De studenten die het auditteam sprak waren tevreden over de begeleiding en de bereikbaarheid van de docenten.

Zoals al onder het kopje 'innovatie' is vermeld, spreekt de opleiding de studenten aan op hun eigen niveau. De opleiding stimuleert elke student op basis van zijn eigen ontwikkeling de volgende stappen te nemen. Sommige studenten nemen op hun eigen school al een spilfunctie in. Zij leren in de opleiding goede keuzes te maken en hun intuïtie te onderbouwen via theorie. Anderen moeten die rol in de eigen school nog verwerven en hebben hierbij soms nog hulp nodig.

Docenten geven feedback op de producten en overleggen veel met elkaar over de ontwikkeling van de studenten. Dat vraagt van hen flexibiliteit in de aanpak.

Tijdens de audit meldden de docenten, dat zij overwegen het lineaire programma-aanbod flexibeler te maken, zodat studenten desgewenst langzamer of juist sneller door de opleiding kunnen gaan. Door de LA's van het eerste studiejaar op een andere dag dan de LA's van het tweede studiejaar aan te bieden, kunnen de studenten die nog een LA moeten afronden uit het eerste studiejaar, op de andere dag vast beginnen aan een LA van het tweede studiejaar. Zo lopen zij geen onnodige vertraging op. En een student die wil versnellen kan in zijn eerste studiejaar alvast starten met een LA uit het tweede studiejaar.

Vanwege de volgordelijkheid en opbouw in complexiteit, gaat de opleiding de LA's 3 en 4 omdraaien. Het is beter het innoveren/ontwikkelen van onderwijs in de tweede helft van het studiejaar aan bod te laten komen, zodat studenten die willen versnellen niet bij aanvang van de opleiding al met 'innoveren' hoeven te beginnen. LA 3 over de maatschappelijke context van het onderwijs kan wel eerder gevolgd worden.

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding hiermee voor een adequate oplossing zorgt die past bij de verschillende type studenten waar zij mee te maken heeft.

Tevredenheid studenten, alumni en werkveld over het programma

Uit de tevredenheidsonderzoeken en uit de gesprekken tijdens de audit, is gebleken dat de studenten zeer tevreden zijn over het programma. Studenten meldden dat ze zich bewust worden van hun kwaliteiten en zelfverzekerder worden. Ze leren kritisch en onderzoekend te kijken naar de eigen werkplek en ze krijgen veel mogelijkheden om zichzelf te ontwikkelen. Dat elke student zijn eigen route mag uitstippelen, spreekt hen zeer aan. Zo had één student in alle leerarrangementen aandacht kunnen besteden aan het 'nieuwe werken in de klas', daarover de achterliggende theorie bestudeerd en geleerd hoe ze dit toe kon passen in haar eigen praktijk.

Het mastergehalte komt voor de studenten tot uiting in de breedte van het programma, de 'doordrenking' van het programma met onderzoek en het niveau dat de opleiding daarbij van hen vraagt, het aanbod van veel theorie en het gebruik van wetenschappelijke (Engelse) literatuur. Ze leren hun collega's te ondersteunen bij de onderbouwing van hun handelen in de praktijk, zodat deze collega's niet meer handelen op basis van aannames of trial and error.

De studenten vinden wel dat de docenten meer ICT-geletterdheid, creativiteit en communicatie kunnen toepassen in hun lessen. De studenten zien veel docenten het principe van 'teach what you preach' nog niet sterk toepassen. LA 2, waarin studenten nu een blog moeten maken, vinden zij al wel vernieuwend. Daarover waren ze tevreden.

De alumni die het auditteam sprak, waren eveneens zeer tevreden over het programma. Ze meldden dat zij een helikopterview hebben ontwikkeld, waardoor zij hun collega's beter kunnen helpen. Ze hebben ook geleerd hoe je anderen 'mee kunt nemen' in wat je hebt onderzocht.

De alumni waren van oordeel dat het aspect 'coaching' nog wel steviger en meer verweven in alle leerarrangementen in de opleiding zou mogen komen. Het verschilt echter wel per school(cultuur) of de student meer of minder problemen ondervindt op het terrein van het begeleiden van collega's.

De vertegenwoordigers van het werkveld meldden nog dat de betrokkenheid van de directie van de school waar student werkt, een belangrijk aandachtspunt is. Wanneer de organisatie zich er meer van bewust wordt waar de student mee bezig is, kan het effect voor de eigen onderwijspraktijk groter worden. Zoals al hierboven vermeld, is de opleiding hierover inmiddels met de veldkring in gesprek en kunnen ook de inspiratiedagen die de opleiding gaat organiseren hieraan positief bijdragen.

Personeel

Het auditteam is op basis van de gesprekken tijdens de audit en de cv's van de docenten van oordeel, dat de docenten voldoen aan de eisen, zoals de opleiding die zelf heeft vastgelegd. Alle docenten zijn voldoende gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

Het docententeam bestaat uit een vast kernteam van docenten met specifieke expertise. Zij ontwikkelen en verzorgen het onderwijs in de LA's. Daarnaast zijn zij begeleider van de studenten (SB-er), geven zij de studenten feedback op hun ontwikkeling en beoordelen zij de producten. Tevens begeleiden zij de studenten bij het praktijkonderzoek. Veel docenten geven ook les aan de andere opleidingen van FHK&E (de pabo, de master Leadership in Education, de hbo opleiding Pedagogisch Management in de Kinderopvang) of aan een van de andere instituten van Fontys.

In de rol van academic director zijn twee van de drie lectoren van het lectoraat 'Leren & Innoveren' verantwoordelijk voor de kwaliteit van het (ontwerp van het) curriculum, de (monitoring van de) uitvoering van het onderwijs in de LA's, het (steekproefsgewijs) beoordelen van het niveau van studentproducten, het vaststellen van de onderzoekslijn en het bewaken van het leerconcept.

De opleiding beschikt via de docenten en de lectoren over een groot netwerk waaruit (gast)docenten van de opleiding kunnen worden geworven. Een groot aantal gastdocenten heeft in de achterliggende periode een bijdrage aan de opleiding geleverd.

Alle vaste docenten hebben een academische masteropleiding gevolgd, veelal tot onderwijskundige, ontwikkelingspsycholoog of pedagogische wetenschapper. Een groot aantal is gepromoveerd of zit in een promotietraject. Ook hebben zij onderzoekservaring, wat van belang is bij het kunnen begeleiden van de studenten bij het praktijkgerichte onderzoek. Tevens hebben de meeste docenten onderwijservaring in het po, vo of hbo. Docenten met ervaring in het mbo zijn nog relatief weinig vertegenwoordigd.

In de CV's van de docenten is met name de competentie 'onderwijskunde' sterk aanwezig. Ten tijde van de audit werd duidelijk dat de verschillende promovendi het innovatieaspect in hun onderzoek wel hebben opgenomen. Het auditteam ondersteunt het voornemen van het management de competentie 'innovatie' via het uitvoeren van onderzoek, professionalisering van het docententeam en personeelswerving te gaan versterken. De studenten kunnen meer aangespoord worden innovatie mee te nemen in het uitvoeren van opdrachten. De docenten moeten hen daarin het goede voorbeeld geven en moeten daar zelf ook affiniteit mee hebben.

In de gesprekken met het management en de docenten is eveneens het masterniveau en het beeld dat daarvan bestaat binnen de opleiding onderwerp van gesprek geweest.

Het auditteam constateerde, dat nog niet alle docenten het verschil tussen de betere bachelor (pabo)student en de masterstudent Leren en Innoveren even scherp konden formuleren.

Zij meldden dat je het verschil tussen de bachelor en master kon afleiden aan de zelfstandigheid van de student, ondermeer bij het uitwerken van opdrachten.

De lectoren verwoordden dit verschil explicieter. Zij hadden hiervan een duidelijk beeld en noemden o.a. het gebruik van internationale literatuur en het beschouwen van een probleem vanuit meerdere perspectieven.

De academic directors participeren ook in de zogenoemde 'bama groep' waarin meerdere educatieve opleidingen van meerdere hogescholen betrokken zijn. Deze groep overlegt twee tot drie maal per jaar met elkaar en bespreekt daarbij ook scripties van bachelor en masterstudenten.

Het auditteam beveelt de opleiding aan met de docenten nogmaals het gesprek te voeren over het verschil, opdat iedereen helder voor ogen heeft en vooral kan verwoorden, wat het masterniveau behelst. Zoals al onder standaard 1 is vermeld heeft de opleiding dit in de prestatie-indicatoren wel concreet uitgewerkt.

In de gesprekken met de docenten ontstond bij het auditteam het beeld van een betrokken en professioneel opererend team. Aan elk LA zijn een aantal docenten gekoppeld. Deze docenten hebben veel afstemmingsoverleg met elkaar over de opzet en invulling van het LA en over de studenten. Daarnaast hebben zij regelmatig overleg met de koppels die de andere LA's verzorgen. Op deze wijze borgen de docenten de samenhang in het programma en de voortgang in de ontwikkeling van de studenten.

Ook bespreken de docenten regelmatig met elkaar de eigen beoordeling van de producten.

Aan de hand van de onderwijsbeoordelingen en in de gesprekscyclus bewaken de academic directors de kwaliteit van de docenten. Daar waar gewenst volgen docenten na- en bijscholing. In het kader van professionalisering organiseert de opleiding per jaar drie studiedagen, waarin docenten en de lectoren onderling kennis en ervaring uitwisselen en werken aan de doorontwikkeling van het curriculum. Onderwerpen van studiedagen van de achterliggende periode waar de toetsing, criteria voor onderzoek, flexibilisering van het curriculum en studiebegeleiding op basis van rollen.

Daarnaast organiseert de opleiding jaarlijks een studiedag in samenwerking met de opleiding MLI van Hogeschool Rotterdam.

Binnen het lectoraat 'Leren & Innoveren' en de bijbehorende kenniskring doen twee van de lectoren en een aantal docenten onderzoek naar leren en innoveren, met het accent op het leren van leerlingen, studenten, docenten en schoolleiders in de bredere context van de schoolorganisatie in het primair onderwijs. De derde, recent aangestelde lector heeft opdracht gekregen de internationale component in de opleiding verder te verstevigen.

Uit de onderwijsbeoordelingen en uit de gesprekken met de studenten tijdens de audit, is gebleken dat de studenten tevreden tot zeer tevreden zijn over de kwaliteit van de docenten, hun inhoudelijke en didactische deskundigheid en hun kennis van de beroepspraktijk, de mate waarin zij inspirerend zijn, hun betrokkenheid bij de studenten en de kwaliteit van hun begeleiding.

Voorzieningen en informatievoorziening

De opleiding is samen met de Pabo, de Master Leadership in Education (MLE) en de hbo-bachelor Pedagogiek gehuisvest in één gebouw. Omdat de studenten voor het grootste deel 's avonds les hebben, is er geen probleem met de beschikbaarheid van lokalen. Er zijn ook voldoende ruimten om in kleine groepen te werken of individuele gesprekken te voeren. In de mediatheek is alle in de opleiding gebruikte verplichte literatuur aanwezig. Daarnaast kunnen studenten relevante databases raadplegen.

Het auditteam heeft geconstateerd dat ook de informatievoorziening op orde is. Ieder cohort ontvangt bij de aanvang van de opleiding een studiegids met bijlagen. Hierin staat het hele opleidingsprogramma inclusief een Onderwijs- en Examenreglement, waarin alle afspraken rondom toetsen en beoordelen zijn opgenomen. Via de studentenportal Master Leren en Innoveren in Sharepoint en de elektronische leeromgeving N@tschool kunnen de studenten elkaar en ook alle direct betrokken docenten en studiebegeleiders bereiken. In Sharepoint stellen de docenten hun lesmateriaal beschikbaar. De docent van LA 2 meldde, dat hij zijn lesstof heeft omgezet in webcolleges, die de studenten thuis al kunnen doornemen, zodat er in zijn lessen meer tijd overblijft voor begeleiding bij het ontwikkelen van onderwijs.

Uit de tevredenheidsonderzoeken en het gesprek met de studenten tijdens de audit blijkt, dat de studenten tevreden zijn over de voorzieningen en informatievoorziening.

Weging en Oordeel: goed

Het auditteam is gecharmeerd van de opzet van het praktijkgerichte programma met de vier LA's en het vijfde LA dat de opleiding hiermee heeft gewaluwstaart en van het principe van feedback-feedup-feedforward om de competenties te ontwikkelen en te versterken.

Dit samenhangende programma met een opbouw in complexiteit op inhoud en toepassing in de beroepspraktijk, stelt de studenten in staat hun competenties op masterniveau te ontwikkelen. De prestatie-indicatoren komen in meerdere LA's terug en worden steeds vanuit een andere invalshoek bekeken.

Bij het auditteam ontstond tijdens de audit het beeld van een betrokken en professioneel opererend team. De docenten zorgen in nauw overleg met elkaar voor samenhang in het aanbod en voor afstemming over de ontwikkeling van de studenten. Alle docenten hebben een masteropleiding, een groot aantal is gepromoveerd of zit in een promotietraject. Alle docenten hebben ervaring met het doen van onderzoek en kunnen studenten daarin goed begeleiden. De competentie 'innoveren' kan in de breedte van het docententeam worden versterkt. Het management deelt dit oordeel en gaat hiermee aan de slag.

Studenten zijn tevreden tot zeer tevreden over de docenten.

Het auditteam acht het een goede zaak dat er in dit masterprogramma veel aandacht is voor onderzoek. In LA 5 leren de studenten aantoonbaar vaardigheden, die zij direct kunnen toepassen in de opdrachten van de andere LA's en in het uitvoeren van het praktijkgerichte onderzoek in de eigen school.

De studenten krijgen gedurende de opleiding ook voldoende mogelijkheden hun kennis verder te ontwikkelen, uit te breiden en te verdiepen.

Het auditteam is van oordeel, dat de kennisbasis met de bijbehorende literatuurlijst relevant, actueel en op masterniveau is.

De internationale component in het programma zal de opleiding gaan uitbreiden. Het auditteam onderschrijft het belang hiervan.

De verschillende werkvormen die de opleiding gebruikt passen bij de verschillende LA's en door de wisselende samenstelling van de groepen, kunnen de studenten ook veel van elkaar leren.

Dat de opleiding elke student nauwgezet in zijn ontwikkeling volgt en waar nodig bijstuurt en dat elke docent elke student op zijn eigen niveau uitdaagt en hem stimuleert tot het zetten van volgende, hogere stappen, acht het auditteam een sterk punt.

Het auditteam komt tot een oordeel 'goed' voor deze standaard.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Het systeem van toetsen en beoordelen

De lectoren/academic directors zorgen ervoor dat de opleiding toetskwaliteit levert. Onder hun leiding is het toetsbeleid en het toetsprogramma vastgesteld en hebben de docenten gezamenlijk toetsen en toetsitems opgesteld.

Het toetsbeleid is gebaseerd op de principes van het model 'assessment for learning'. Het creëren van een effectieve balans tussen formatieve en summatieve toetsing speelt een centrale rol. Goede feedback en het creëren van een cultuur van feedback geven en ontvangen voor en door studenten is een noodzakelijke voorwaarde voor het realiseren van dit model. Door veelvuldig formatieve, doel-gerelateerde feedback te geven, wordt het voor studenten duidelijk waar ze in het leerproces zijn en welke stappen nog ondernomen moeten worden: feedback-feedup-feedforward. De uiteindelijke summatieve toets vormt dan de bevestiging van het niveau van de student.

Deze ontwikkelingsgerichtheid van het toetsen is bijvoorbeeld terug te zien bij de toetsing van de skills in LA 3, waarbij de student een casus krijgt en vervolgens met name bevraagd wordt op die aspecten waarin hij nog minder sterk is. De docent legt deze toetsafname/het gesprek met de student over de casus vast op video, zodat de student na afloop terug kan kijken, waar hij zichzelf nog kan verbeteren: feedback en feedforward.

Kenmerkend voor de toetsing is dat zowel de summatieve als de formatieve toetsen integraal zijn en authentiek van aard, daar het altijd gaat om een in de eigen beroepspraktijk uitgevoerde opdracht.

Studenten worden al in de eerste fase van de opleiding (LA O&I) vertrouwd gemaakt met de rolbeschrijvingen en de prestatie-indicatoren. In elke LA wordt de wijze van assessen met de student besproken. De gebruikte beoordelingsrubrieken zijn gekoppeld aan de prestatie-indicatoren.

Validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding voldoende aandacht besteedt aan het verbeteren en borgen van de kwaliteit van het toetsen en beoordelen.

De opleiding zorgt o.a. op de volgende wijze voor de validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid van het toetsen en beoordelen:

- de opleiding heeft het zogenoemde 'meer-ogen principe' structureel verankerd in de toetsprocessen. Zo hebben de docenten in overleg met hun collega's van het LA-team de beoordelingsrubrieken opgesteld. Veelal zijn daarbij ook de andere collega's en de lectoren betrokken geweest;
- de beoordeling van de integratiefase vindt plaats door een eindpresentatie aan tenminste één docentexaminator en één van de lectoren;
- Indien de beoordelaar twijfelt over de kwaliteit van het onderzoeksvoorstel bij LA 5-I, consulteert hij een van de lectoren;
- de lectoren herbeoordelen steekproefsgewijs de summatieve producten van studenten en brengen besprekpunten in op studiedagen;

- bij de projecten zijn nu steeds twee docenten betrokken. Zij begeleiden ieder de helft van de studenten en beoordelen vervolgens de andere helft van de studenten. De docenten hebben hierover wel onderling overleg en bespreken de gegeven feedback;
- over de beoordeling van de toetsproducten vindt structureel collegiale consultatie plaats. Zo besteden de docenten o.a. tijdens studiedagen aandacht aan voorbeelden van de producten en aan de daarbij behorende beoordelingsrubrieken en de eigen beoordeling van die producten;
- vanaf 2012-2013 bewaakt de toetscommissie de inhoudelijke kwaliteit en efficiency van de toetsing voor het leerproces van de studenten.

De opleiding is voornemens structureel met de opleiding MLI van Hogeschool Rotterdam informatie en ervaringen uit te wisselen over studentproducten, criteria en beoordelingen. Met gebruikmaking van het 'meer-ogenprincipe' kan externe borging en validering gerealiseerd worden. Het is de wens van de opleidingen o.a. steekproefsgewijs herbeoordelingen voor elkaar uit te gaan voeren en op die manier criteria en beoordelingen verder aan te scherpen. Het auditteam acht dit een geschikte aanvulling op hetgeen zij zelf intern al onderneemt om de validiteit en betrouwbaarheid van het toetsen en beoordelen te borgen.

Het auditteam heeft ook zelf naar toetsen/opdrachten en beoordelingen gekeken. Deze waren heel verschillend van aard. De inhoud en het niveau van de toetsen was aan de maat. De beoordelingsformats waren duidelijk. Het auditteam heeft zoals al onder standaard 2 is vermeld ook nog naar een aantal onderzoeksplannen uit LA 5-I gekeken. (Zie over de bevindingen verderop in de tekst onder het kopje 'Eigen oordeel van het auditteam over het gerealiseerd niveauonderzoek')

De examencommissie

De FHK&E heeft voor al haar opleidingen een gezamenlijke examencommissie, met daarin zogenoemde 'kamers' per opleiding. De eigen kamer voor MLI in de examencommissie ziet toe op de borging van de toetsing en het gerealiseerde niveau.

De examencommissie heeft in 2012-2013 ook een toetscommissie⁸ voor de opleiding ingesteld, die fungeert als klankbord bij herontwikkeling van toetsen of toetssystematiek. In deze commissie participeren docentvertegenwoordigers van alle LA's en de opleidingscoördinator. De opleidingscoördinator vormt de linking-pin met de examencommissie, daar zij in beide commissies zitting heeft.

De toetscommissie bewaakt de kwaliteit van de toetsen, waarbij zij focust op de realisatie van het concept 'assessment for learning' en de inhoudelijke realisatie van de doelen van de LA's in relatie tot de realisatie van de eindkwalificaties.

De toetscommissie is gestart met het evalueren van alle leerarrangementen. Dat doet zij in de vorm van intervisiebijeenkomsten met de docenten.

Via een speciaal daarvoor gecreëerde omgeving op intranet koppelt de toetscommissie haar bevindingen terug aan de examencommissie.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de examencommissie naar behoren functioneert. Het auditteam adviseert de examencommissie om een eigen onderzoeksagenda op te stellen en aan de hand daarvan gericht aan het werk te gaan.

Het afstuderen

De student mag pas afstuderen als al zijn LA's met tenminste een voldoende zijn beoordeeld. De student sluit de studie af met de integratiefase. In deze integratiefase moet de student aantonen dat hij zich alle rollen op masterniveau heeft eigen gemaakt en deze effectief kan inzetten. Hiervoor maakt de student een beeldverslag en levert hij een praktijkpublicatie op.

⁸ In het begin van de opleiding, waren het de docenten zelf, die als betrokkene bij een LA de toetsen bijstelden en de koppeling legden naar de PI's.

Het beeldverslag kan uit van alles bestaan: een blog, i-book, e-magazine, video-opnamen of geschreven verslagen, geschreven en/of uitgesproken beoordelingen, etc. In dit beeldverslag moet de student ook vereiste houdingsaspecten aantonen en zijn netwerk zichtbaar maken.

De student moet voor een bepaalde doelgroep in een populair wetenschappelijk artikel (een praktijkpublicatie) beschrijven hoe hij zijn onderzoek of innovatie heeft vormgegeven en op basis van welke empirische bevindingen hij tot een bepaalde aanpak of oplossing is gekomen en tot welke resultaten deze aanpak heeft geleid. Het artikel hoeft nog niet echt gepubliceerd te zijn. Dat kan evenwel op een later moment alsnog gebeuren, zo is ook tijdens de audit gebleken.

Over de praktijkpublicatie en het beeldverslag voert de student een eindgesprek met twee beoordelaars. De beoordelaars gebruiken daarbij de criteria die de opleiding heeft geformuleerd voor de rolontwikkeling en voor de acht houdingsprestatie-indicatoren. De opleiding kent in de rolontwikkeling de niveaus: rolschok⁹, rolingroei, rolconsolidatie en rolmeesterschap. De student moet minimaal consolidatieniveau aantonen.

De eerste twee lichten afgestudeerden van 2010-2011 respectievelijk 2011-2012, waarvan het auditteam het eindwerk heeft beoordeeld, studeerden af met een onderzoeksverslag respectievelijk onderzoeksartikel. De studenten verzorgden vervolgens een presentatie op de eigen werkplek en op de opleiding over hun eigen onderzoek en hun rolontwikkeling gedurende de opleiding. De directeur van de student (het werkveld) werd gevraagd feedback te geven op deze rolontwikkeling.

De presentatie op de werkplek werd vastgelegd op video en samen met de feedback van relevante stakeholders uit de werkomgeving van de MLI-student, zoals de directeur, meegenomen in het eindoordeel over de student.

Ook in 2013 zal de opleiding op vergelijkbare wijze het werkveld (de directeur) betrekken in het oordeel en zal eveneens, op advies van de Veldkring, een grotere rol geven aan het werkveld bij de beoordeling van de praktijkrelevantie van het onderzoek van de MLI-student.

Gerealiseerd niveau:

Oordeel van het werkveld over het gerealiseerde niveau en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk functioneren

De alumni en vertegenwoordigers vanuit het werkveld die het auditteam sprak, waren zeer tevreden over het niveau dat de afgestudeerden hadden bereikt. Veel van de alumni waren in een coachende of coördinerende rol terecht gekomen. Ze waren door hun kritische houding en hun verkregen helicopterview beter in staat hun collega's te helpen en directie/leidinggevenden en collega's wisten hen te vinden met nieuwe vragen.

De opleiding is voornemens een impactonderzoek uit te voeren over de inzet van de rollen - de toepasbaarheid van de kennis, vaardigheden en houdingsaspecten - in de dagelijkse werkzaamheden van de master-afgestudeerden en de impactfactor van MLI op het werkveld. Het auditteam onderschrijft dit voornemen. Nu er inmiddels twee lichten studenten zijn afgestudeerd, is het belangrijk deze vraag te stellen.

Eigen oordeel van het auditteam over het gerealiseerd niveau

Het auditteam heeft voorafgaand aan de audit alle onderzoeksverslagen van de afgestudeerden uit 2010-2011 en alle artikelen van de afgestudeerden uit 2011-2012 opgevraagd. In het totaal betrof het eindwerk van 11 afgestudeerden.

Het auditteam kan zich over het algemeen vinden in de oordelen die de opleiding aan de student heeft gegeven. De studenten hebben laten zien dat zij op master-niveau kunnen

⁹ De rolverdeling is tot stand gekomen op basis van het artikel Bennink, H. (2008). Op weg naar professioneel meesterschap, een stadiummodel voor de ontwikkeling van professionals. *Supervisie en Coaching*. Jaargang 25, nummer 3 (2008), pag. 151-177.

denken en handelen. In een enkel geval zou het auditteam een lagere beoordeling hebben gegeven, maar was het oordeel wel voldoende. Eén artikel vond het auditteam op de rand van een voldoende. De theorie in dit artikel was wel voldoende uitgewerkt, maar het onderzoek en de opbrengst waren zwak.

Het auditteam wenst op basis van de onderzoeksvoorstellen en de eindwerken nog wel enige opmerkingen te maken.

Het auditteam heeft ook zelf naar een aantal onderzoeksvoorstellen van studenten uit LA 5-I gekeken en heeft geconstateerd dat de uitwerking van het theoretisch kader in verhouding tot het ontwerp/stappenplan een fors gedeelte van het totale voorstel in beslag neemt. De manier waarop de student het onderzoek wil aanpakken is minimaal beschreven. Het grote theoretische deel lijkt in het eindwerkstuk in LA 5-II gehandhaafd te worden.

Het auditteam beveelt de opleiding aan van de student een uitgebreidere verantwoording te vragen van het plan van aanpak, omdat het in de uiteindelijke producten (de onderzoeksverslagen uit 2010-2011 en de artikelen uit 2011-2012) hier en daar zwakke plekken zag, die door vroegtijdiger bijsturing mogelijk voorkomen hadden kunnen worden. De theoretische onderbouwing zou in het plan van aanpak beknopter kunnen worden weergegeven als de basis voor het onderzoek.

Zoals al eerder is vermeld, zou het innovatieve denken van de studenten nog kunnen worden versterkt in het uitvoeren van opdrachten en onderzoek. In LA 5, waarin de studenten hun onderzoek uitvoeren, ziet het auditteam het innovatief denken namelijk onvoldoende terug in de onderwerpkeuze van de studenten. De meeste onderzoeken zijn gericht op 'de sterke leraar' voor de klas/ in de school. Het auditteam respecteert de visie van de opleiding, dat de ontwerpkeuze gericht moet zijn op een speerpunt in de school en het gevoel van urgentie bij het team, maar in het kader van het ontwikkelen van zowel de competentie 'leren' als 'innoveren' is het van belang dat de student in zijn onderzoek eveneens focust op mogelijkheden tot innoveren waarmee hij de (eigen) onderwijsomgeving kan verrijken. Het auditteam adviseert de opleiding daarom nog eens te kijken naar de eisen aan het onderzoeksvoorstel in LA 5-I, zodat de docent-beoordelaar bij de go-no go fase al kan bijsturen als dat wenselijk is en kan vragen innovatieve elementen te betrekken in het onderzoek.

Het auditteam beveelt de opleiding aan de studenten te stimuleren hun themakeuze zoveel mogelijk op te tillen tot het niveau van de professionele leergemeenschap. Het auditteam zag nu nog enkele onderzoeken die gericht waren op het microniveau van de eigen klas.

De theoretische onderbouwing was bij alle studenten in orde, maar besloeg zoals al hierboven is vermeld, veelal een (te) groot onderdeel van het verslag/ het artikel en was daarmee uit verhouding met het tweede deel van het onderzoek: het ontwerp. De consistentie met de gevolgde methoden, resultaten en conclusies was niet altijd helder of soms mager uitgewerkt. Het auditteam miste in veel onderzoeken en verslagen/artikelen de implementatiefase en een beschrijving van succes- en faalfactoren. Ook al is dit geen verplicht bestanddeel van het onderzoek, het auditteam was daar wel nieuwsgierig naar. Het auditteam geeft de opleiding in overweging de studenten aan te zetten deze aspecten mee te laten nemen in het onderzoek en het artikel. In de keuze de implementatie aan de orde te laten komen in de integratiefase, kan het auditteam zich vinden.

Het gebruik van Engelstalige bronnen was aan de magere kant. Daar zou de opleiding hogere eisen aan kunnen stellen.

Met betrekking tot de integratiefase beveelt het auditteam de opleiding aan de studenten eerder dan in de laatste zes weken van de studie, te laten starten met het in beeld brengen van hun rolontwikkeling. Het is in de ogen van het auditteam veel waardevoller als de student gedurende zijn hele opleidingstraject bijhoudt hoe hij zich ontwikkelt. Het beeldverhaal zoals de opleiding het nu laat opstellen, lijkt teveel een retrospectief verhaal van de student te worden.

Weging en Oordeel: voldoende

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding op een valide, betrouwbare en inzichtelijke wijze toets en beoordeelt. Het toepassen van het principe van het 'assessment for learning', spreekt het auditteam aan.

De opleiding past het zogenoemde 'meer-ogenprincipe' regelmatig toe. Het gaan uitwisselen met docenten van de opleiding MLI van Hogeschool Rotterdam over het niveau van studentproducten, criteria en beoordelingen, acht het auditteam een geschikte aanvulling op wat de opleiding zelf intern al doet.

De sinds 2012-2013 opgerichte toetscommissie speelt - in opdracht van de examencommissie - in de borging van de kwaliteit van de toetsen een duidelijke rol.

Het auditteam is op grond van eigen waarneming van oordeel, dat de afgestudeerden in hun onderzoeksverslagen en artikelen hebben aangetoond, dat zij het masterniveau hebben bereikt. De theoretische onderbouwing was in orde. Wel zouden de studenten in verhouding meer aandacht in het verslag/artikel mogen besteden aan het tweede deel van het onderzoek: de ontwerpfase. Tevens zou de student meer innovatieve elementen mogen betrekken in zijn onderwerpkeuze en zijn onderzoek.

Het met ingang van 2012-2013 afronden van de opleiding met een integratiefase en het toetsen van de student op zijn rolontwikkeling aan de hand van zijn beeldverhaal, acht het auditteam een waardevolle aanvulling op het beoordelen van het gerealiseerde niveau.

Omdat het auditteam zowel het toetsen en beoordelen als het gerealiseerd niveau als voldoende beoordeelt, komt het auditteam voor deze standaard tot het oordeel 'voldoende'.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

De opleiding is helder opgezet, met een concrete uitwerking van de competenties in prestatie-indicatoren. Deze prestatie-indicatoren zijn aantoonbaar gekoppeld aan een of meerdere van de leerarrangementen. Wel moet de innovatieve dimensie van de opleiding nog explicieter en op een hoger abstractieniveau worden uitgewerkt in eindcompetenties dan nu het geval is en moet de opleiding conform haar eigen plan de internationale component nog verder uitwerken.

De opleiding heeft het raamwerk van het programma met de vijf leerarrangementen stevig neergezet. Studenten kunnen door het programma te volgen, de vereiste mastercompetenties ontwikkelen.

Dat het vijfde leerarrangement over praktijkgericht onderzoek gezwaluwstaart is met de vier andere leerarrangementen, is een sterk element in het programma.

Het toepassen van innovatieve ideeën door studenten en het uitwerken van de internationale dimensie in het programma, zijn nog aandachtspunten.

Positief is ook, dat de opleiding regelmatig overlegt met het werkveld en de andere MLI-opleidingen in het landelijk overleg en in het bijzonder met de collega-opleiding MLI van Hogeschool Rotterdam over de opzet en inhoud van het programma.

Studenten, alumni en werkveld zijn zeer tevreden over het programma en de mogelijkheid voor studenten om zich verder te ontwikkelen.

Binnen de opleiding heerst een professionele cultuur. De docenten zijn zeer betrokken, werken nauw met elkaar samen, volgen elke student in zijn eigen ontwikkeling en dagen hem uit tot het nemen van volgende stappen.

De studenten zijn tevreden tot zeer tevreden over de docenten.

De opleiding toetst en beoordeelt op een valide, betrouwbare en inzichtelijke wijze. Het toepassen van het principe van het 'assessment for learning', spreekt het auditteam aan. De lectoren/academic directors en de toetscommissie vervullen een belangrijke rol in de kwaliteitsborging van het toetsen en beoordelen.

De studenten hebben in hun onderzoeksverslagen/artikelen aangetoond dat zij het masterniveau hebben bereikt. Er zijn nog wel enkele punten waaraan de studenten meer aandacht zouden mogen besteden, zoals de verhouding tussen het theoretisch onderzoek en het ontwerp en het gebruik van internationale bronnen.

Het afronden van de opleiding met een integratiefase en het toetsen van de student op zijn rolontwikkeling aan de hand van zijn beeldverhaal, acht het auditteam een belangrijke aanvulling om het gerealiseerde niveau te bepalen.

De opleiding heeft aantoonbaar basiskwaliteit en steekt daar op bepaalde punten zeker bovenuit. Omdat er nog wel enkele aandachtspunten zijn en het toetsen en beoordelen en het gerealiseerd niveau met een voldoende zijn beoordeeld, komt het auditteam, mede op basis van de beslisregels van de NVAO tot het eindoordeel 'voldoende' voor deze opleiding.

6. AANBEVELINGEN

- Het auditteam beveelt de opleiding aan het aspect 'innovatie' in samenspraak met de andere MLI-opleidingen nader uit te werken in de eindkwalificaties/competenties.
- Het auditteam beveelt de opleiding aan de integratiefase vanaf het begin van de opleiding mee te laten lopen, zodat de student gedurende zijn hele studie zijn rolontwikkeling in beeld kan brengen. Dit kan al starten na de eerste SWOT analyse die hij moet maken in de oriëntatiefase. Zo kan de opleiding de groei in competentieverwerving ook beter volgen.
- Het auditteam onderschrijft het belang van het voornemen van het management de competentie 'innovatie' in het team te versterken en beveelt het management aan deze plannen ten uitvoer te brengen, zodat docenten studenten het goede voorbeeld kunnen geven.
- Het auditteam beveelt de examencommissie aan nu een eigen onderzoeksagenda op te stellen en aan de hand daarvan gericht aan het werk te gaan.
- Met betrekking tot het afstudeeronderzoek wil het auditteam de opleiding de volgende aanbevelingen doen;
 - Stimuleer de studenten hun themakeuze op te tillen tot het niveau van de professionele leergemeenschap
 - Stimuleer de studenten het aspect innovatie ook in hun onderzoek mee te nemen/te betrekken.
 - Stimuleer de studenten ook de implementatiefase en de beschrijving van succes- en faalfactoren nog mee te nemen in het onderzoek en het artikel.
 - Stel hogere eisen aan het gebruik van het aantal Engelstalige bronnen.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen hbo-masteropleiding Leren en Innoveren Fontys Hogescholen deeltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	V
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	G
Standaard 3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	V
Algemeen eindoordeel	V

BIJLAGE II Opleidingsspecifieke eindkwalificaties

Totaal aan leerdoelen, ofwel prestatie-indicatoren:

O&I = (8 pi's summatief)
 LA1 = (9 pi's, summatief)
 LA2 = (9 pi's, summatief)
 LA3 = (11 pi's, summatief)
 LA4 = (9 pi's, summatief)
 LA5 = (12 pi's, summatief)

Beroepshoudingsaspecten tussen 3 en 6 per rol, waarvan 8 ingesloten worden met de O&I, en waarbij "bewijs" kan worden verzameld tijdens de verschillende LA's.

		O	LA1	LA2	LA3	LA4	LA5	I
EA (1.6)	Brengt goed beargumenteerde en gemotiveerde visies, motieven, opvattingen en keuzes duidelijk en ondubbelzinnig over aan diverse betrokkenen;		LA1-----	LA3-----	LA4-----	LA5-----		
EB (2.3)*	Stelt zich constructief kritisch op t.o.v. verschillende pedagogische en leerpsychologische theorieën, empirie en andere theoretische invalshoeken;		LA1-----	LA3-----	LA5-----			
EC (3.2)	Stelt zich constructief kritisch op t.o.v. de effectiviteit en kwaliteit van het bestaande onderwijs en t.o.v. onderwijsontwikkelingen (zowel nationaal als internationaal), overziet de didactische consequenties van ontwikkelingen en kan voor- en nadelen van verschillende benaderingen/werkwijzen benoemen en onderbouwen;		LA1-----	LA2-----	LA4-----			
ED (6.1)	Volgt relevante actuele (nationale en internationale) onderwijsontwikkelingen en kan deze plaatsen in een bredere maatschappelijke en politieke context, vertaalt ontwikkelingen naar consequenties voor de eigen onderwijsinstelling;		LA1-----	LA4-----				

EE (3.4)	kijkt over de grenzen van het eigen vakgebied heen, overziet en beoordeelt de consequenties van (voorgestelde) ontwikkelingen voor de (onderwijs)praktijk van collega's en ondersteunt hen daarin;				LA4		
----------	--	--	--	--	-----	--	--

Beroepshouding aspecten (5)									
E1(1.13)*	Je neemt actief deel aan discussies met betrekking tot Leren & Innoveren, pedagogische <i>leerpsychologische en onderwijsvernieuingsvraagstukken</i> op het gebied van de beroepsuitoefening;		LA1-----LA3-----LA5						
E2 (1.2)*	Je luistert goed naar en gaat actief op zoek naar meningen en opvattingen van anderen en neemt deze waar relevant mee in je denken en handelen;	O-----	LA1---LA2---LA3---LA4---LA5-----						
E3 (5.2)	Je stelt zich actief op in het verkrijgen en overdragen van informatie, (h)erkent en maakt gebruik van de expertise van collega's;		LA1---LA2						
E4 (4.1)*	Je toont daadkracht en gebruikt kennis t.b.v van het effectief oplossen van vragen en/of problemen;		LA1---LA2---LA3						
E5 (4.11)	Je toont verantwoordelijkheidsbesef, verantwoordt bij de opzet en uitvoering van projecten de gemaakte keuzes, behaalde resultaten en ingezette middelen;					LA4			

Ondernemende ontwikkelaar (15): de master Leren & Innoveren initieert innovaties en ontwikkelt nieuwe didactische concepten, instrumenten en materialen op basis van expliciete kennis van het leren van en het ontwerpen van onderwijs. Daarnaast implementeert hij (op kleine schaal) vernieuwingen, rekening houdend met de nieuwste inzichten op dit gebied en met maatschappelijke ontwikkelingen en behoeften. De master Leren & Innoveren werkt daarbij interdisciplinair samen met collega's, leidinggevenden en partijen uit de omgeving van de school.		O	LA1	LA2	LA3	LA4	LA5	I
OA (2.1)	Je past actuele kennis op het gebied van Leren & Innoveren op goede wijze toe; je hebt goede ¹ kennis van en inzicht in relevante concepten, ideeën en onderwerpen;		LA1---LA2					
OB (2.2)*	Je levert een actieve bijdrage aan de ontwikkeling van een gemeenschappelijke visie op leren en didactiek binnen de eigen onderwijsinstelling, brengt (verbeter)voorstellen in en kan aangeven waarin zijn visie verschilt van die van anderen;		LA1---LA2					
OC (2.4)*	Je toont analytisch vermogen, combineert op beargumenteerde wijze inzichten uit verschillende <i>leerpsychologische theorieën</i> , <i>empirie</i> en goede praktijkvoorbeelden en vertaalt deze naar concrete mogelijkheden voor onderwijsontwikkeling binnen je eigen onderwijsinstelling;			LA2-----LA5				
OD (2.5)	Je geeft –binnen de door het management gestelde kaders – op professionele wijze vorm en richting aan onderwijsontwikkeling;			LA2---LA3				
OE (2.6)*	Je zet acties in die een positieve bijdrage leveren aan het leerklimaat binnen de onderwijsinstelling, maakt daarbij gebruik van <u>relevante inzichten</u> (bijv. m.b.t. het vergroten van het leervermogen en de zelfredzaamheid van lerenden, de effectiviteit van onderwijs- en leerstrategieën en de veiligheid en uitdaging die in een leef- en leeromgeving aanwezig moet zijn);			LA2				
OF (2.7)	Je houdt bij onderwijsontwikkeling expliciet rekening met verschillen tussen lerenden, bijvoorbeeld wat betreft hun sociaal/culturele achtergrond, het niveau, leerstijlen en leervragen;			LA2				

¹ De prestatie-indicatoren zijn geformuleerd op een schaal van 'Onvoldoende', 'Voldoende' en 'Goed'. In dit document is steeds uitgegaan van de 'Goed' formulering

OG (2.8)	Je ontwikkelt en implementeert –samen met de betrokkenen- nieuwe arrangementen in de onderwijspraktijk, denkt (pro)actief mee, brengt creatieve ideeën in en geeft waar nodig adviezen;			LA2				
OH (2.9)	Je toont originaliteit in het vinden van oplossingen, zoekt ook buiten de eigen context naar nieuwe concepten, ideeën en oplossingen, brengt deze in en implementeert deze samen met betrokkenen;			LA2---LA3---LA4				
OI (3.6)	Je vervult een voortrekkersrol binnen het eigen team/vakgebied, initieert de ontwikkeling en het ontwerp van bijvoorbeeld nieuwe werkvormen, materialen, toetsvormen etc.;			LA2				
OJ (6.3)	Je betreft waar nodig relevante externen (bijv. bedrijven, instellingen, ouders/verzorgers) bij onderwijsontwikkeling;			LA2-----LA4				
OK (6.7)	Je participeert in (landelijke/regionale) onderwijsinnovatietrajecten;					LA4		
OL (4.13)	Je vervult een regiefunctie bij het ontwikkelen en invoeren van nieuw onderwijs;			LA2				
OM (nieuw)	Je bent in staat een visie op onderwijs te ontwikkelen waarbij verschillende perspectieven, ontwikkelingen en trends (toekomstgericht) worden meegenomen;					LA4		
ON (nieuw)	Je bent in staat een visie op de relatie tussen onderwijs en maatschappelijke ontwikkelingen te vertalen naar een concreet verbeterplan voor de school;					LA4		
OO (nieuw)	Je bent in staat de grenzen van de maatschappelijke opdracht van de school te onderbouwen/beargumenteren;					LA4		

Beroepshouding aspecten (8)						
O1 (1.11)*	Je neemt op adequate en effectieve wijze initiatief;	O-----LA1---LA2---LA3---LA4---LA5-----				
O2 (6.6)*	Je demonstreert netwerkkwaliteiten, legt en onderhoudt pro-actief de juiste externe contacten;	O-----LA1---LA2---LA3---LA4---LA5-----				
O3 (6.10)*	Je zoekt voortdurend en actief naar (nieuwe) samenwerkingsvormen met het afnemend onderwijs- en beroepenveld;	O-----LA1---LA2---LA3---LA4---LA5-----				
O4 (1.3)*	Je gaat bij je taakvervulling gericht en op verantwoorde en effectieve wijze relaties aan en onderhoudt deze actief (met individuen, binnen groepen en/of grotere verbanden);	O-----LA1---LA2---LA3---LA4---LA5-----				
O5 (1.14)	Je moedigt initiatief en experiment aan;				LA3---LA4	
O6 (5.1)	Je vervult binnen het team een voortrekkersrol, neemt het initiatief tot onderwijsontwikkeling en activeert, inspireert en motiveert collega's;				LA3-----LA5	
O7 (nieuw)	Je toont het lef om buiten de kaders te denken en blijft niet in de comfort zone zitten;				LA4	
O8 (nieuw)	Je presenteert op een inspirerende wijze met als effect dat luisteraars geboeid raken door het onderwerp van presentatie;				LA4	

Reflective practitioner (9): de master Leren & Innoveren onderzoekt onderwijs vanuit het perspectief Leren & Innoveren. Zo brengt hij leerbehoeften van lerenden en de effecten van onderwijs kritisch in kaart. De master Leren & Innoveren voert daartoe praktijkgericht onderzoek uit, op basis van expliciete kennis van onderzoeksmethodieken. De master Leren & Innoveren is in staat om binnen het team aanwezige praktijkkennis te expliciteren, te onderbouwen door concreet onderzoek en te verspreiden door publicaties of workshops (disseminatie). De master is in staat de resultaten van door derden verricht onderzoek kritisch op zijn merites voor de eigen onderwijspraktijk te beoordelen.								
		O	LA1	LA2	LA3	LA4	LA5	I
RA (7.6)	Je onderzoekt en beoordeelt systematisch (complexe) situaties en vraagstukken, hanteert daarbij meerdere perspectieven en weegt uiteenlopende oplossingsstrategieën tegen elkaar af;						LA5	
RB (7.7)*	Je beoordeelt de relevantie van theorieën en bevindingen uit eerder (wetenschappelijk) onderzoek voor het onderwijs, legt verbanden en past relevante inzichten op verantwoorde wijze toe;						LA5	
RC (7.8)	Je formuleert relevante, heldere, richtinggevende en duidelijk afgebakende <u>probleemstellingen</u> voor praktijkgericht onderzoek, werkt deze uit in een <u>consistente onderzoeksopzet</u> en kiest daarin beargumenteerd en gemotiveerd voor <u>methoden en technieken van onderzoek</u> ;						LA5	
RD (7.9)*	Je verricht zelfstandig en in teamverband praktijkgericht en/of toegepast onderzoek vanuit een multidisciplinair perspectief;						LA5	
RE (7.10)	Je interpreteert de onderzoeksresultaten en kan deze in een bredere (onderzoeks)traditie plaatsen, verbindt de resultaten van onderzoek met bevindingen uit ander (nationaal en internationaal) onderzoek uit verschillende disciplines en <u>destilleert conclusies</u> ;						LA5	
RF (7.11)	Je <u>beargumenteert</u> en <u>verantwoordt</u> de uitkomsten van zijn onderzoek op professionele wijze; verspreidt resultaten binnen en buiten de onderwijsinstelling, verzorgt <u>presentaties</u> en schrijft <u>rapportages</u> , communiceert en rapporteert op heldere wijze;						LA5	

RG (7.12)	Je voert kritische evaluaties uit met betrekking tot de (mogelijke) effecten van zijn onderzoek in de praktijk;						LA5	
RH (7.13)	Je verbindt resultaten van onderzoek aan de onderwijspraktijk en vertaalt deze naar consequenties voor beleid, gebruikt onderzoeksresultaten om onderwijsontwikkelingen binnen de eigen onderwijsinstelling te voorzien van nieuwe richtingen en formuleert handzame en uitvoerbare (beleids)aanbevelingen;						LA5	
RI (7.14)	Je speelt een leidende of coördinerende rol bij de totstandkoming en/of uitvoering van onderzoeksprojecten;						LA5	

Beroepshouding aspecten (3)								
R1 (2.10)*	Je anticipeert op en gaat op effectieve wijze om met onverwachte gebeurtenissen en situaties;						LA5	
R2 (7.7)*	Je hebt een constructief kritische instelling ten aanzien van <u>theorieën</u> en bevindingen uit eerder (wetenschappelijk) onderzoek;						LA5	
R3 (7.9)*	Je bent je bij je onderzoekstaak bewust van de grenzen van de eigen competentie en schakelt zo nodig de expertise van derden in;						LA5	

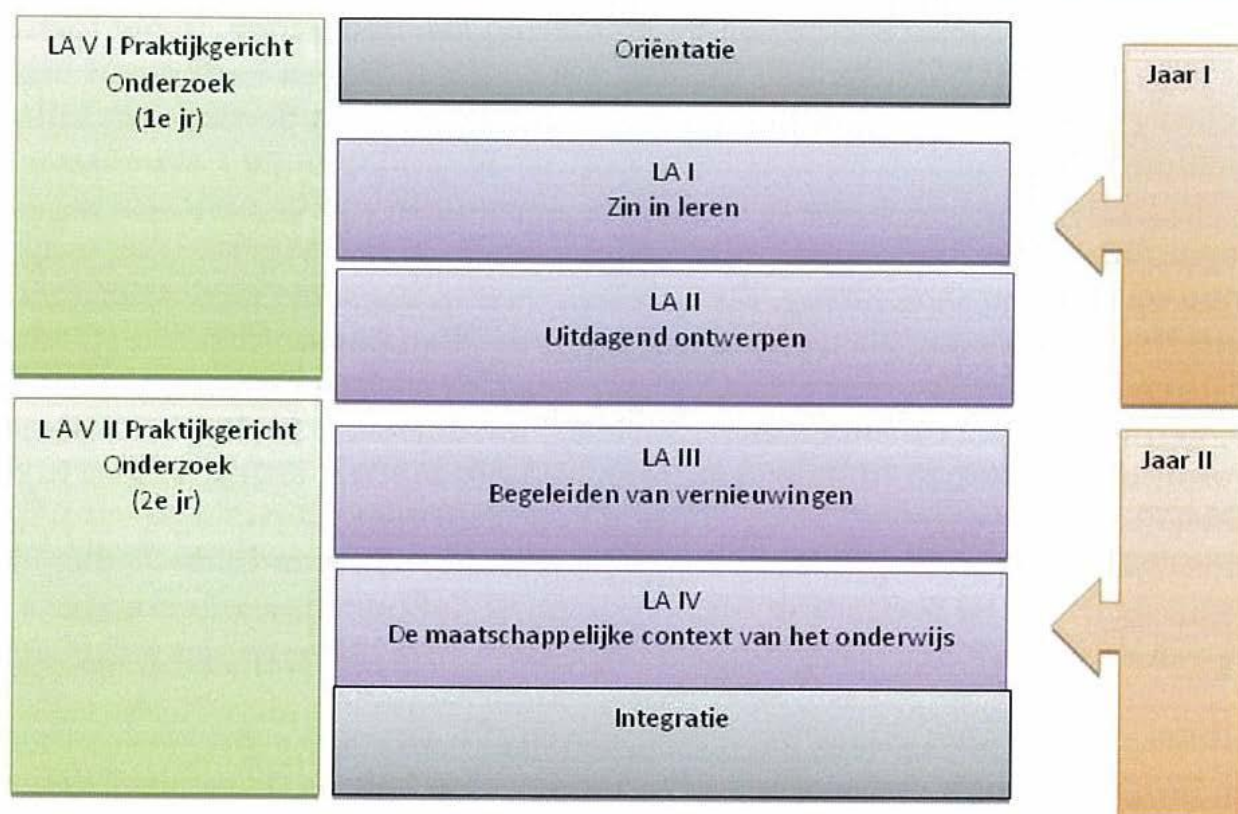
Begeleider en gesprekspartner voor collega's: de master Leren & Innoveren treedt op als gespreksleider en begeleidt collega's bij innovatieprocessen en bij de ontwikkeling van onderwijs. Hij is tevens in staat om collega's te scholen en hij ondersteunt ze op zijn inhoudelijke expertisegebied. Hij heeft inzicht in het leren van professionals.

		O	LA1	LA2	LA3	LA4	LA5	I
BA (1.3)	Je gaat bij zijn taakvervulling op verantwoorde en effectieve wijze relaties aan en onderhoudt deze (met individuen, binnen groepen en/of grotere verbanden);				LA3			
BB (1.10)	Je weet om te gaan met tegengestelde opvattingen in een team en tegelijkertijd de richting van een innovatie vast te houden;				LA3			
BC (1.12)*	Je pakt signalen m.b.t. veranderingsprocessen op (bijv. van collegae) en past zo nodig de veranderstrategie op basis van deze signalen aan;				LA3			
BD (4.2)*	Je hebt kennis van factoren die het veranderingsproces beïnvloeden, en past deze toe in de directe veranderpraktijk in haalbare en realistische ontwikkelvoorstellen;				LA3			
BE (4.9)*	Je toont verantwoordelijkheidsbesef, verantwoordt de strategie-keuzes, het plan van aanpak en de gemaakte keuzes, behaalde resultaten en ingezette middelen;				LA3			
BF (5.3)*	Je beargumenteert je visie op het veranderproces aan de hand van kennis van de organisatiekunde, verandermanagement en leertheorieën voor (school)organisaties;				LA3			
BE (5.8)*	Je faciliteert de ontwikkeling van een professionele leergemeenschap, en stimuleert een cultuur van <u>leren, trust en feedback</u> ;				LA3			
BF (6.7)	betreft waar nodig relevante externen (bijv. bedrijven, instellingen, ouders/verzorgers) bij onderwijsontwikkeling;					LA4		

Beroepshouding aspecten (5)						
B1 (1.5)*	Je houdt in het handelen bewust en actief rekening met de belangen en verwachtingen en eisen van diverse stakeholders met betrekking tot het onderwijs en weegt deze belangen kritisch af;	O-----LA1----LA2----LA3----LA4----LA5-----				
B2 (1.4)*	Je toont oprechte belangstelling en respect voor de ander en houdt in het handelen bewust rekening met de gevoelens, interesses en behoeften van de ander met behoud van de nodige professionele distantie;	O-----LA1----LA2----LA3----LA4----LA5-----				
B3 (1.9)*	Je gaat sociale, adequate en effectieve wijze om met mensen in verschillende functies en van verschillend niveau, karakter of achtergrond;	O-----LA1----LA2----LA3----LA4----LA5-----				
B4 (4.4)*	Je houdt rekening met de verschillen in ontwikkelingssnelheid van betrokkenen en speelt hier (pro)actief op in;				LA3	
B6 (5.5.)	Je staat open voor de inbreng en standpunten van collega's en gaat hierover op een strategische wijze het gesprek met hen aan, stelt je hierbij positief kritisch op;				LA3	

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

Fontys Master Leren en Innoveren (MLI)

BIJLAGE IV Programma, werkwijze en beslisregels

Programma Master Leren & Innoveren – Fontys Hogescholen

Variant: deeltijd

Locatie: : Lismortel 25 Eindhoven, lokaal 1.33

Datum: 13 mei 2013

Tijd	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Auditteaml	Gespreksonderwerpen
08.15 – 08.30	Inloop & ontvangst auditteam	drs. Ruud van der Herberg dr. Dominique Sluijsmans prof. dr. Paul Mahieu Sacha van de Griendt Rianne Versluis	
08.30 – 09.30	Intern overleg auditteam	Auditteam	
09.30 – 10.30	Management Kennismaking MT en vaststellen agenda Harrie van de Ven (directeur FHK&E) Astrid Venes (directeur FHK&E) Cyrille van Bragt (academic director, lector) Anouke Bakx (academic director, lector)	Auditteam	<u>Gespreksonderwerpen:</u> eigenheid opleiding – ambities - hbo-master niveau - relatie beroepenveld – internationalisering - onderzoeksdimensie -
10.30 – 10.45	Pauze		Interne terugkoppeling
10.45 – 11.45	Docenten Samenhangende onderwijsleeromgeving Adriaan Mellema (docent) Danielle de Boer (docent) Dimphy Hooijmaijers (docent) Marjan Vrijnsen-de Corte (docent) Henderijn Heldens (docent) Iris Windmuller (docent, opleidingscoördinator) Brechtje Schouten (docent) Gerrie van de Ven (docent)	Auditteam	<u>Gespreksonderwerpen:</u> realisatie samenhangende onderwijsleeromgeving - inhoud en vormgeving programma – eigen inkleuring programma - keuze werkvormen – onderzoekslijn – praktijkcomponent/stage - internationale component - beoordelen en toetsen - borging niveau - relatie docenten beroepenveld – eigen deskundigheid docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen
11.45 – 12.45	Studenten, o.a vanuit de opleidingscommissie Anja Smits (1 ^{ste} jaar, opleidingscommissie) Nicole Beijen (1 ^{ste} jaar) Lonneke Gerrits (1 ^{ste} jaar) Ineke Marijnissen (1 ^{ste} jaar) Jeroen Brouwer (1 ^{ste} jaar) Kirsten van de Sande (2 ^{de} jaar) Marijke van Veldhoven (2 ^{de} jaar) Helga Bongers (2 ^{de} jaar) Harrie de Smit (2 ^{de} jaar)	Auditteam	<u>Gespreksonderwerpen:</u> kwaliteit en relevantie programma - studeerbaarheid - aansluiting - toetsen en beoordelen - kwaliteit docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen – eigen producten
12.45 – 13.30	Lunch auditteam	Auditteam	Interne terugkoppeling
13.30 – 14.15	Spreekuur docenten/studenten	Deel auditteam	

Tijd	Gesprekspartners (incl. namen en functies)	Auditteam	Gespreksonderwerpen
	Rondleiding opleidingsspecifieke voorzieningen + inzien materiaal	Deel auditteam	
14.15 – 14.45	Lectoraat MLI verbonden aan het lectoraat Leren & Innoveren Anouke Bakx (academic director, lector) Anje Ros (lector) Cyrille van Bragt (academic director, lector) Wietse van der Linden (docent MLI, lid kenniskring) Linda Keuvelaar (docent MLI, lid kenniskring)	Auditteam	<u>Gespreksonderwerpen:</u> Professionalisering & kwaliteit deskundigheidsbevordering/pop docenten – onderzoek doen – lectoraat en kenniskring
14.45 – 15.30	Examencommissie/toetscommissie Ad Grootswagers (ex.cie. FHK&E) Willy Derksen (ex.cie. FHK&E) Luc van de Laar (ex.cie. FHK&E/ MLI) Iris Windmuller (ex.cie. MLI) Adriaan Mellema (docent/ toetscie) Dimphy Hooijmaijers (docent/ toetscie) Marjan Vrijnsen-de Corte (docent/ toetscie) Rik Feddes (docent/ toetscie)	Auditteam	<u>Gespreksonderwerpen:</u> Bevoegdheden en taken examencommissie en toetscommissie - rol in de interne kwaliteitszorg toetsing - – resultaten -
15.30 – 15.45	Pauze		Interne terugkoppeling
15.45 – 16.30	Werkveldvertegenwoordiging en Alumni Serge van Sassen (alumnus MBO) Suzanne Broeders (alumnus MBO) Daisy Mertens (alumnus PO) Marianne Rongen (alumnus PO) Ton van Rijn (veldkring PO) Bertie van de Kandelaar (veldkring (MBO) Debby Verhoeve (veldkring VO) Josée Bours (veldkring MBO)	Auditteam	<u>Gespreksonderwerpen</u> <u>Werkveld:</u> contacten met opleiding over onder andere: actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma - andere wensen vanuit het werkveld – eigen inkleuring opleiding - stage en begeleiding – onderzoekcomponent – niveau <u>Gespreksonderwerpen</u> <u>Alumni:</u> o.a. kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) - functioneren in de praktijk of vervolgopleiding
16.30 – 16.45	Interne terugkoppeling: bepaling pending issues Inzien materiaal	Auditteam	Interne terugkoppeling
16.45 – 17.00	Pending issues	Deel auditteam	
	Inzien materiaal	Deel auditteam	
17.00 – 17.45	Interne terugkoppeling: bepaling beoordeling	Auditteam	
17.45	Terugkoppeling	Auditteam	

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 22 november 2011. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een Evaluatiebureau zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan een Evaluatiebureau moet bepalen of de basiskwaliteit van die opleiding als voldoende kan worden beoordeeld.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Verantwoording keuze gesprekspartners

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Het oordeel van het auditteam vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 22 november 2011'.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1 of 3 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 3.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

Lijst geraadpleegde documenten, conform richtlijn van de NVAO

- Kritische reflectie opleiding
- Organisatiestructuur Fontys Hogeschool Kind & Educatie
- Aanvraagdossier TNO MLI
- Toetskader met bijlagen (i) toetsraamwerk, beroepsrollen en prestatie-indicatoren, (ii) kennisbasis master Leren en Innoveren, (iii) Dublin-PI's herontwerp, (iv) overzicht toetsvormen MLI per LA
- Studiegids MLI 2012-2013 met Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
 - eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docent(en) en studiepunten
- Schematisch programmaoverzicht
- Literatuurlijst
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
 - differentiatie in graad uitgedrukt in % van het totaal.
- Overzichtslijst van *alle* afstudeerwerkstukken van de eerste lichting afstudeerders 2012
- Overzicht van de contacten met het werkveld.
- Beschrijving integratiefase
- Handboeken en overig studiemateriaal
- Notitie 'Visie op onderzoek FHK&E'
- Notitie 'Visie op internationalisering FHK&E'
- Procedure toelating en intake
- Notitie kwaliteitsborging toetsing
- Beoordelingscriteria LA 5-I 2012-2013
- Beoordelingscriteria LA 5-II 2012-2013
- Voorbeeldproducten en beoordelingen
- Verslag peerreview opleiding MLI Hogeschool Rotterdam
- Samenvatting en analyse recente evaluatieresultaten en relevante managementinformatie.
- Verslagen overleg in relevante commissies / organen.
- Documentatie over student- en docenttevredenheid.

Overzicht van de 11 afstudeerwerkstukken van de eerste lichting afstudeerders op studentnummer:

1. 2153385
2. 1397396
3. 2158037
4. 2158038
5. 2110181
6. 2165566
7. 2069653
8. 2126045
9. 2173114
10. 2166923
11. 1412361

BIJLAGE VI Overzicht auditteam

Samenstelling, korte functiebeschrijvingen (cv's) en onafhankelijkheidsverklaringen van voorzitter, leden en secretaris.

Samenstelling en expertise van het auditteam laten zich als volgt weergeven:

Panelleden	Expertise - audit - kwaliteitszorg	Expertise - onderwijs	Expertise - werkveld	Expertise - vakinhoud	Expertise - internationaal	Expertise - student- zaken
voorzitter Drs. R.B. van der Herberg	x		x			
werkveld- / vakdeskundige Dr. D.M. A. Sluijsmans		x	x	x	x	
werkveld- / vakdeskundige Prof. Dr. P.W.M. Mahieu	x	x		x	x	
studentlid S. van de Griendt			x			x
secretaris G.C. Versluis						

Op 23 april 2013 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het panel hbo master Leren en Innoveren, nr001721- Fontys Hogescholen.

Korte functiebeschrijvingen panelleden

1	De heer Van der Herberg, partner Hobéon en ruime ervaring met audits voortgezet en hoger onderwijs; voorheen schoolleider van een grote onderwijsorganisatie
2	De heer Mahieu is hoogleraar in de opleidingen Opleidings-en Onderwijswetenschappen & Specifieke lerarenopleiding aan de Universiteit van Antwerpen.
3	Mevrouw Sluijsmans lector Professioneel Beoordelen bij Zuyd Hogeschool en heeft een 0-aanstelling als universitair hoofddocent bij de Universiteit Maastricht.
4	De heer Van de Griendt is docent bij de Pabo van Hogeschool Inholland en is momenteel student aan de masteropleiding Leren en Innoveren aan de Marnix Academie.

Secretaris/Coördinator

Mevrouw G.C. Versluis	Gecertificeerd d.d november 2010
-----------------------	----------------------------------

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

R B vd Herberg

is als voorzitter gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Masteropleiding Leren en Innoveren

aangevraagd door de instelling:

Fontys Hogescholen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

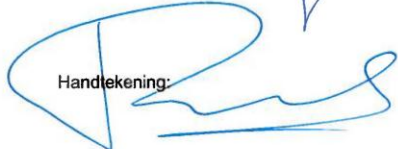
Plaats:

Den Haag

Datum:

7 maart 2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Dominique Sluismans

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Masteropleiding Leren en Innoveren

aangevraagd door de instelling:

Fontys Hogescholen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Heerlen

Datum: 25 februari 2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Paul Mahieu,

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Masteropleiding Leren en Innoveren

aangevraagd door de instelling:

Fontys Hogescholen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Antwerpen

Datum: 25/02/2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Sacha van de Griendt

is als studentid gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Master Leren en Innoveren

aangevraagd door de instelling:

Fontys Hogescholen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: **Velserbroek**

Datum: **9 april 2013**

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Rianne Versluis

is als secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Masteropleiding Leren en Innoveren

aangevraagd door de instelling:

Fontys Hogescholen

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

De Haag

Datum:

25-2-2013

Handtekening:

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobéon.nl

I www.hobéon.nl